

Täysistunto

Torstai 6.11.2025 klo 16.00—18.56

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 18.56.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (16.00—17.11) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (17.11—18.56).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt on tilanne se, että meillä on valitettavasti tarve pieneen tekniseen taukoon, koska meidän laitteet eivät tällä hetkellä toimi. Kaikki voivat ottaa jo paikkansa ja hengittää syvään.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
opetusministeri Anders Adlercreutz
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
sisäministeri Mari Rantanen
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie
työministeri Matias Marttinen
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan paina-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

malla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys osoitetaan yhdelle paikalla olevalle ministerille.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys hyvinvointialueiden rahoituksesta (Johanna Ojala-Niemelä sd)

Suullinen kysymys SKT 168/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.04 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat ympäri Suomea kriisissä. Ihmiset ovat todella huolissaan tilanteesta. Hallituksen piti seurata hyvinvointialueiden rahoitusta. Huolet hyvinvointialueiden riittämättömästä rahoituksesta ovat kuitenkin kaikuneet kuuroille korville. Te, ministeri Ikonen, olette lähettänyt mustiin pukeutuneet pukumiehet ympäri Suomea säästämään hoidosta [Perussuomalaisien ryhmästä: Onko varmasti miehiä?] ja hoitoonpääsystä. Olette laittaneet hyvinvointialueet tekemään likaisen työn puolestanne. Olette nyt viimein kahden vuoden jälkeen esittäneet väliaikaista muutosta, jossa nollatulokseen päässeet hyvinvointialueet saavat lisää aikaa alijäämien kattamiseen. Kuten tiedätte, tämä ei alueille riitä. Ministeri Ikonen, pakotatteko hyvinvointialueet yhdistymään toisiinsa taloudellisessa kriisissä, jonka olisitte voineet hoitaa jo vuonna 2023? [Jani Mäkelä: Miksette te hoitaneet?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.05 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus pitää viime kädessä huolta siitä, että ihmisten perustuslainmukaiset palvelut turvataan. Meillä on viime kädessä keinoina teidän säätämänne lain mukaan käynnistää näitä arviointimenettelyjä, joilla turvataan sitä rahoituksen riittävyyttä ja ihmisten palveluitten turvaamista, tai myöntää lisärahoitusta, kuten viime viikolla Pohjois-Karjalalle myönnettiin. Nämä ovat niitä lainsäädännön keinoja. Lisäksi meillä on tällä hetkellä valmistelussa myöskin tällainen niin sanottu määräaikalaki, jolla kohdennetusti voidaan pidentää tätä lisää aikaa alijäämien kattamiseen niillä alueilla, joilla on edellytykset siinä onnistua. Viime viikolla päättyi sen osalta lausuntokierros. Käymme parhaillaan läpi tätä palautetta ja teemme sen osalta tästä sitten johtopäätöksiä. Useilla erilaisilla keinoilla haemme ratkaisuja siihen, että alueet saavat huolehdittua ihmisten palveluista. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Ojala-Niemelä jatkaa.

16.06 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus leikkii vastuuttomasti ihmisten hengellä ja terveydellä. [Perussuomalaisien ryhmästä:

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Älkää viitsikö! — Välihuutoja oikealta] Lailla kiellätte Kemistä raskaan kirurgian. Sairaalan yöpäivystyksessä saa jatkossa olla ainoastaan yksi päivystävä lääkäri paikalla. Ivalon yöpäivystyksen mahdollisen lakkautuksen myötä välimatka hoitoon kasvaa jopa 500 kilometriin. Te pakotatte lakkauttamaan vuodeosastoja ympäri maan. Terveyskeskukset ja vuodeosastot ovat harvaan asuttujen alueiden turva, jossa on lääkkeet, ruoka ja hoito ympäri vuorokauden. Nyt olette sammuttamassa näitä valoja, koska ette ole varmistaneet rahoitusta ylläpitää palveluja. Vuodeosastot uhkaavat karata jopa kuuden tunnin ajomatkan päähän. Nämä lyhytnäköiset säästöt tulevat maksamaan taloudellisesti ja inhimillisesti todella paljon. Talouden kylmät numerot ajavat ihmisten ohitse.

Ministeri Ikonen, pakotatteko alueet toteuttamaan arviointityöryhmän esitykset?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.07 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan tuoda esiin sen, että tämän hallituksen aikana hyvinvointialueitten rahoitus on kasvanut neljällä miljardilla eurolla suhteessa siihen, mikä se taso oli edellisellä kaudella. [Oikealta: Ohhoh! — Timo Heinonen: Enemmän kuin Marinin aikana koskaan!] Eli ettei luoda vääränlaista mielikuvaa, niin me olemme panostaneet siihen, ja alueet ovat saaneet talouden kehitystään haltuun. [Krista Kiuru: Se tulee suoraan laista!] Kun me katsomme koko maan tasolla, niin tämän vuoden puolella alueet jo keskimäärin pääsevät ylijäämäiseen tulokseen ja samalla myöskin sitten palveluiden saatavuus on monin osin kehittynyt parempaan suuntaan. Palveluita on kyetty uudistamaan. Eli isossa kuvassa suunta on oikea.

Sitten meillä on muutamalla alueella ollut isoja haasteita, ja sitä varten on laitettu arviointityöryhmät liikkeelle. Ne ovat puolueettomia ryhmiä. Me emme poliittisesti puutu niiden töihin, vaan sinne ovat alueet itse nimenneet edustajat, eri ministeriöt ovat nimenneet edustajat, sinne on valittu puolueettomat tahot puheenjohtajiksi. Nyt nämä alueet hakevat niitä ratkaisuja, joilla saadaan palvelut turvattua alueilla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Kiuru, Krista.

16.08 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole yllättynyt, että emme saaneet teiltä vastauksia. Teillä on tapana piiloutua — jos ei viime hallituksen selän taakse, niin ainakin muiden selän taakse. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kertokaas nyt asiantuntijana sitten!] Me kysimme teiltä suoraan, otatteko te vastuuta siitä, minkälaisessa tilanteessa hyvinvointialueet ovat. Alijäämä on kymmenellä alueella niin suuri, että se on jo poikkeuksellinen. Jos kunnat olisivat tässä pisteessä, jotain tehtäisiin.

Me pyysimme teiltä, hallitus, vuonna 23 syksyllä, että te antaisitte alueille aikaa sopeuttaa alijäämiä, mutta te ette voineet, koska te olette porukalla tehneet sellaisen hallitusohjelman, jossa sotesta tulee säästää lähes kaksi miljardia euroa, ja nyt painetaan kaasua. [Timo Heinonen: Enempi laitamme rahaa!] Te olette painaneet kaasua, ja nyt lähetitte myöskin selvityshenkilöt varmistamaan, että säästöjä tulee. Te aiheutatte vakavan sotekriisin tässä maassa, ministeri, ja me kysymme teiltä: jatkuuko tämä puuttumattomuuden linja, [Puhemies koputtaa] että nostatte kädet ylös ja sanotte, [Puhemies koputtaa] ettette tee mitään, [Juha Mäenpää: Ei saa puhua höpöjä!] vai aiotteko antaa kaikille [Puhemies: Aika!]

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

alijäämän kattamiseen lisää aikaa ja ottaa lisärahoituksen käyttöön [Puhemies: Aika!] vaikeimpien alueiden osalta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi ministeri Ikonen. — Pysytään minuutissa, sekä ministerit että edustajat.

16.09 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me todellakin toimimme. Me olemme saaneet teiltä perinnöksi tämän sote-uudistuksen, jossa on monenlaisia valuvikoja, jotka tulevat tällä hetkellä esiin, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Selän taakse!] ja me korjaamme niitä valuvikoja sitä mukaa kuin niitä on tullut esiin. [Krista Kiuru: Ette ole korjanneet vielä yhtään valuvikaa!] Se, että oltaisiin lähdetty pidentämään alijäämien kattamisaikaa kaikkien alueitten osalta, ei olisi ollut tarkoituksenmukainen ratkaisu koko maan tasolla. [Krista Kiuru: Koska ei olisi tullut tarpeeksi säästöä!] Meidän tavoitteemme on saada nämä rahat riittämään myöskin tulevien sukupolvien palveluihin, ja sen tähden meidän on haettava uudenlaisia tekemisen tapoja ratkaista näitä.

Meillä osa alueista on pääsemässä tähän alijäämän kattamistavoitteeseen. Sitten siellä on alueita, jotka tarvitsevat hieman lisää aikaa. Sitä me olemme tällä määräaikalalla heille antamassa, jotta he saavat sen tavoitteen saavutettua. Sitten olemme muun muassa näitä arviointimenettelyjä käynnistäneet niiden alueitten osalta, joissa on isompia haasteita, ja jo arviointimenettely itsessään tuo tällaista lisää aikaa siihen. Eli siellä haetaan hiukan pidemmällä ajalla ratkaisuja näiden alueiden tilanteisiin. Meillä on erilaisia muutostuen menettelyjä. Tosiaan lisärahoitusta on nyt viime viikolla ensimmäistä kertaa myönnetty.

Me käytämme erilaisia välineitä eri alueiden tilanteisiin, jotta niillä löydetään ratkaisuja. Meidän halumme on se, että jokainen hyvinvointialue onnistuu turvaamaan palvelut sekä nyt että pidemmällä aikavälillä, [Puhemies: Aika!] ja siksi me tarvitsemme erilaisia välineitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

16.11 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP on jo pitkään esittänyt toimia hyvinvointialueiden tukemiseksi ja hoitoonpääsyn parantamiseksi. Jo puolitoista vuotta sitten välikysymyksessämme varoitimme tilanteen kriisiytyvän ja kehoitimme hallitusta toimimaan. [Perussuomalaisen ryhmästä: Mistä me varoitimme?] Te hallituksessa olette kuitenkin valinneet passiivisuuden ja vielä leikanneet julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitusta tällä hallituskaudella jo yli 750 miljoonaa euroa, samalla kun yksityisiä terveysjärjestöjä olette tukeneet.

Herää kysymys, odottaako hallitus julkisten hyvinvointialueiden kaatuvan, jotta voitaisiin siirtyä vakuutusperusteiseen, yksityisen sektorin hallitsemaan malliin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Salaliittoteorioita!] Ministeri Ikonen, voitteko luvata, ettei kokoomus pyri tähän suuntaan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

16.12 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En vastaa täällä yksittäisen puolueen, vaan koko hallituksen politiikasta. Kuten kuvasin, me todella haemme keinoja turvata tätä kokonaisuutta.

Mitä tulee palvelulainsäädännön kehittämiseen, ministeri Juuso on täällä useampaankin otteeseen kertonut — ja ministeri Grahn-Laasonen myöskin — siitä, miten me hoitopääsyä parannamme. Me olemme tuoneet esimerkiksi nuorten mielenterveyteen terapiatakuun tällä kaudella. [Krista Kiuru: Siis satoja miljoonia leikattu hoitopääsystä!]

Olemme lähteneet kehittämään omalääkärimallia hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi. Kela-korvauksilla autamme esimerkiksi tällä kokeilulla yli 65-vuotiaiden hoitopääsyä nykyistä paremmin. Haemme tällaisia täsmäratkaisuja, joilla me parannamme ihmisten hoitopääsyä. Hyvinvointialueet ovat löytäneet useita uudenlaisia tapoja turvata ihmisten palveluita, eli palveluitten kehittämistä tehdään.

Meillä on tällä hetkellä käynnissä rahoituslain uudistus. Olemme uudistamassa hyvinvointialueitten rahoitusta toimimaan aiempaa paremmin. Ja kuten äsken kuvasin, me ollaan erilaisilla ohjauksen menettelyillä myöskin lähdetty aluekohtaisesti turvaamaan alueiden onnistumista. Eli me todella teemme töitä hyvinvointialueitten tukemiseksi. Tässä ei kukaan varmasti istu käsien päällä. Meidän kaikkien asia on huolehtia, että ihmiset saavat [Puhemies koputtaa] heidän sosiaali- ja terveystalonsa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pidetään minuutista kiinni. — Seuraavaksi edustaja Lindén.

16.13 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyn myös ministeri Ikoselta: Melko tasan kaksi vuotta sitten, 19. marraskuuta, oli kuntatalouden musta perjantai johtuen siitä, että edellisen vuoden verotulokertymä oli alhaisempi kuin oli oletettu. Silloin viikonlopun aikana hallitus teki linjauksen [Krista Kiuru: Kyllä, kiire tuli!] ja ilmoitti maanantaina kunnille, että ei tehdä välittömästi mitään sen vaatimia leikkauksia vaan annetaan kunnille lisää aikaa. Nyt ehdotan tässä ja kysyn teidän kantaanne tähän ehdotukseen: eikö samalla tavalla pitäisi nyt antaa tiedonanto siitä, että on tulossa kaikille alueille tasapainotukseen lisää aikaa, ja myös siitä, että tätä rahoituslakia lähdetään laajapohjaisesti uudelleen arvioimaan? Ei riitä, että asetetaan diagnoosiasioissa selvityshenkilö — hyvä, että asetetaan, mutta se on kuitenkin vain pieni osa tätä kokonaisuutta. Kun näin tehtäisiin, tilanne rauhoittuisi tuolla kentällä, irtisanomiset voitaisiin peruuttaa ja kansalaisten hätä loppuisi. Oletteko valmiit tekemään tällaisen linjauksen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Ikonen.

16.14 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täytyy esittää jatkokysymys: Jos me lisäisimme lisää aikaa tänne koko ajalle... [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Teiltä kysyttiin! — Voitte vaihtaa paikkaa! — Krista Kiuru: Tämä ei ole opposition kyselytunti!] — Jos saan puhua. — Jos me antaisimme lisää aikaa kaikille alueille ja veisimme sen kannusteen hakea myöskin uudenlaisia ratkaisuja siihen, että me saamme nämä rahat riittämään tulevaisuudessa, niin se tarkoittaisi sitä, että meidän pitäisi hakea jonkinlaisia toisia toimia julkisen talouden tasolla. Mitä ne toimet ovat, joita ehdotatte korvaaviksi toimiksi? [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ja keskustan ryhmistä]

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Meidän ei kannata antaa lisäaikaa niille alueille, jotka pääsevät tähän tavoitteeseen, mutta me olemme antamassa lisäaikaa niille alueille, joilla on edellytyksiä päästä siihen tavoitteeseen. Eli kuten tässä jo muutamaan kertaan olen sanonut, me haemme erilaisia keinoja.

Ja kun pyysitte tätä rahoituslain uudistamista, niin se on käynnissä. Me olemme tehneet kaksi pienempää uudistusta, jotka kannustavat kustannusten hillintään, terveyden edistämiseen. [Aki Lindén: Ne oli molemmat miinusmerkkisiä!] Nyt olemme uudistamassa tätä diagnoosimallia ja tekemässä kolmannen vaiheen uudistuksia. Varmasti sitten seuraavaa hallituskautta kohti meidän, koko tämän salin puolueiden yhdessä, täytyy miettiä, millä tavalla koko tätä rahoitusmallia on syytä uudistaa. Kyllä siinä edelleenkin valuvikoja on. [Keskustan ryhmästä: Me ollaan ehdotettu sitä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

16.15 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kyllä hän tämä on oikein silmänkääntötempu. Kaikki ne rahoituslakiin tehdyt muutokset, joita te olette tällä hallituskaudella tehneet, ovat miinusmerkkisiä, [Krista Kiuru: Ne on leikkauksia!] siis siinä on miinusmerkki edessä.

Oletteko, ministeri, tietoinen siitä, että ihmisten luottamus meidän sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin on heikentynyt? [Perussuomalaisten ryhmästä: Miksi te sössitte sen? — Juho Eerola: Tälläkö puheenvuorolla se paranee?] Ihmiset ovat aidosti huolissaan siitä, pääsevätkö he hoitoon ja kuinka ne terveyspalvelut jatkossa järjestetään. Tässä on kyse siitä luottamuksesta, jonka te olette omalta osaltanne rikkoneet. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä te olette itse tehneet asialle?] Onko niin, että kun teidän plusmerkkiset asianne ovat menneet terveysbisnekseen, teidän tavoitteenanne on tehdä tähän maahan vaakuutus pohjainen terveydenhuollon malli, jossa vain raha ratkaisee?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo.

16.16 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta suomalaisille ei jää väärää kuvaa, niin tosiasia on se, että lakiin perustuen hallituksella on kaikissa tilanteissa vastuu huolehtia jokaisen suomalaisen lakisääteisistä sosiaali- ja terveyspalveluista kaikkialla Suomessa, ja sen me teemme. Tähän voi luottaa. Me pidämme tästä kiinni.

No, sitten seuraava, ettei myöskään jää väärää kuvaa: THL toteaa, että kokonaisuutena meidän palveluissa mennään koko ajan hyvään ja parempaan suuntaan — siis palveluissa mennään parempaan suuntaan. Tämä työ tuottaa tulosta, joka viime kaudella aloitettiin, jota me jatkamme, jota me korjaamme, parannamme koko ajan.

Sitten tämä miinus—plus: Hallitus on lisännyt neljä miljardia rahaa hyvinvointialueiden rahoitukseen. Sen lisäksi me olemme valmiit antamaan lisäaikaa niille alueille, joille se on välttämätöntä, ja Pohjois-Karjalan osalta me teimme nyt ensimmäisen lisärahoituspäättöksen.

Eli minusta teillä on joko väärät tiedot tai väärää ymmärrystä. [Puhemies koputtaa — Perussuomalaisten ryhmästä: Jälkimmäinen! — Juho Eerola: Sekä—että, ja vielä pahaa siua!] Eli hallitus toimii, jotta me turvaamme ne ihmisten palvelut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

16.17 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sivistyneen valtion mittarina voidaan pitää sitä, kuinka se pitää huolta heikoimmistaan: lapsista, vammaisista, vanhuksista ja sairaista. [Petri Huru: Sitä hallitus tekee!]

Ennen vaaleja te, pääministeri Orpo, lupasitte, että hoitajia ei irtisanota. Nyt tilanne on päällä, ja hyvinvointialueilla irtisanotaan tuhansia hoitajia vielä tämän vuoden loppuun mennessä. [Juho Eerola: Ketkäs niitä hyvinvointialueita johtaa?] Teillä on se hätäjarru, millä te voitte katkaista tämän hätätilan, joka sotekriisissä tällä hetkellä on. Aiotteko te toimia hallituksenne kanssa lupauksenne mukaisesti? [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja pääministeri Orpo.

16.18 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sama perinne jatkuu, että kysytään käytännössä samantyyppistä kysymystä.

Kuten totesin ensimmäisessä vastauksessani, me olemme sitoutuneet tietenkin siihen, että jokainen ihminen Suomessa — riippumatta siitä, missä hän asuu — saa lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut. Tämä on hyvinvointiyhteiskunnan keskeinen lupaus, ja me pidämme siitä kiinni. Me pidämme siitä kiinni, mutta meillä ei ole enää käytössä sitä valtavaa rahasammiota, josta kaikki vaan hoidettaisiin rahalla, vaan meidän täytyy saada pidettyä se uudistamisen paine ja halu alueilla. Ja on aivan upeaa, [Välihuutoja vasemmalta] miten niin monella alueella, joissa on lähdetty rohkeasti uudistamaan ja tehty säästöt etupainotteisesti, on päästy pinnalle. Pystytään jopa nyt jo panostamaan uusiin asioihin. [Krista Kiuru: Eli lisää hoitajia työttömiksi! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Nyt ei pääministeri tiedä, mistä puhuu!] Meillä on ongelmia, meillä on ongelmissa olevia alueita, mutta ei kannata antaa liian negatiivista kuvaa. Me ratkomme näitä ongelmia, ja tulemme pitämään huolta siitä, että siellä, missä ongelmat ovat kriittisiä, näitä ratkotaan.

Ja mitä hoitajiin tulee, niin minä todella toivon, että kun näitä kehittämiskeskusteluja käydään [Puhemies koputtaa] hyvinvointialueiden kanssa ja budjetteja tehdään, niin hoitohenkilökunta [Puhemies: Aika!] on se, mitä viimeiseen asti varjellaan, koska heitä me tarvitsemme nyt ja tulevaisuudessa. [Suna Kymäläinen: Ei ole rahaa maksaa palkkoja! — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, rauhoitutaan. — Seuraavaksi edustaja Ovaska.

16.19 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tällä hallituksella tuntuu rahaa olevan, kun katsoo liikennehankkeita tuonne Turun suuntaan. Pääministerin Turun tunnin junakin etenee, ja 400 miljoonaa on luvattu sinne. [Välihuutoja oikealta — Juho Eerola: Oma idea!]

Mutta kun puhutaan sotesta ja siitä, mihin niitä rahoja käytetään, niin miten te vastaatte, kun ajatellaan, että Keski-Suomesta tulee viestiä, että toimintakuluja pitäisi karsia vuodessa 25 prosenttia, että päästään tähän velvoitteeseen, tai että Etelä-Savossa joku sanoi, että kolmasosa henkilöstöstä pitäisi irtisanoa, että päästään tähän tavoitteeseen? En tiedä, ovatko nämä totta vai ovatko nämä vain negatiivisia iltapäivälehtien uutisia, mutta jonkun näihin pitää vastata, ja se on ennen kaikkea hallitus.

Joidenkin asiantuntija-arvioiden mukaan hyvinvointialueet tulevat irtisanomaan henkilöstöä vuosina 25—27 jopa 15 000—20 000 ihmistä. Mitä te vastaatte? Voitteko te, minis-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

teri Ikonen, sanoa, että nyt yt:t ovat ohi ja nyt pidetään huoli siitä, että ihmiset saavat hoitoa ja hoitajille on myöskin työtä tarjolla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Ikonen.

16.20 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt en ole aivan varma, mihinkä lehtijuttuun viittaatte esimerkiksi Keski-Suomen osalta tai muuta, enkä lähde nyt yksittäistä aluetta kommentoimaan, mutta on hyvä huomata se, että kun näitä arviointimenettelyjä laitetaan liikkeelle, niin siinä silloin lähtökohtaisesti katsotaan pidempää aikaa niiden alijäämien kattamiseen. Eli se ei tarkoita sitä, että arviointityöryhmä hakee keinot, joilla ensi vuoden aikana se alijäämä katettaisiin. Silloin olettaakseni päästäisiin ja päädyttäisiin tuonkaltaisiin lukuihin. Eli pitää säilyttää se mitta-kaava ja hahmottaa, millä aikavälillä arviointiryhmät niitä ratkaisuja hakevat, ettei tule luotua liian mahdotonta kuvaa asiasta. Eli kyllä siellä täytyy myöskin hakea sellaisia ratkaisuja, joilla nämä perustuslain mukaiset riittävät palvelut turvataan ihmisille aina. Siitä ei voida tinkiä, ja siinä mielessä ajattelen, että meidän vastuumme on myöskin huolehtia näistä asioista.

Mitä sitten yt-menettelyihin tulee, niin tällaisia muutosneuvotteluja on käyty itse asiassa näinä kolmena toimintavuotena kaikilla hyvinvointialueilla, Helsinkiä lukuun ottamatta, eri syistä lukuisiakin tänä aikana. Itse asiassa siinä taustalla suurimmassa osassa on ollut se, että siellä on muutettu palveluverkkoa, on muutettu työtehtäviä. [Puhemies: Aika!] Kaikki yt:iden puitteissa oleva [Puhemies koputtaa] ei tarkoita vähennyksiä, ja pääasiassa vähennyksiä on tullut [Puhemies: Aika!] sitten hallinto- ja johtamistehtäviin tähän asti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pidetään minuutista kiinni, niin mahdollisimman monta kysymystä saadaan. — Edustaja Forsgrén.

16.22 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on puhuttu hyvinvointialueiden kriisistä jo pitkään, todella pitkään, ja se viesti ei ole ollut missään vaiheessa sellainen, että ei olisi tarvetta toimia heti. Hallitus on syyttänyt toista vuotta edellistä hallitusta, [Keskustan ryhmästä: Se on kyllä ihan totta!] ja kysyisinkin hallitukselta, milloin te otatte oman vastuun, koska te olette nyt vallassa. Vaikuttaa siltä, että hallitus on vasta viime aikoina alkanut toimii, kun hallinto-oikeudesta ja oikeuskanslerin toimesta on tullut päätös, missä on korostettu sitä, että hallituksen pitää turvata perusoikeuksien mukainen palvelu ihmisille.

No, hyvinvointialueet ovat nostaneet muutamia kehityskohtia, ja tässä muutama niistä. On noussut esille epäkohtia: 1) Pitkäaikaisdiagnoosien määrässä on suuria eroja. THL:n tilastoissa on alueiden välillä huomattu poikkeamia, joita ei voi selittää todellisilla sairastavuuseroilla. 2) Potilasjärjestelmät toimivat diagnoositiedoilla eri tavoin. 3) Diagnoositiedoissa on ollut virheitä.

Olisinkin kysynyt: tuleeko hallitus nyt tekemään toimenpiteet, joilla korjataan nämä ongelmat?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sieltä ministeri Ikonen.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

16.23 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä erotan tässä oikeastaan kaksi eri asiaa. Toinen on se, miten tällä hetkellä toimitaan nykyisen lain puitteissa ja varmistetaan tietojen oikeellisuus, ja toinen on se, miten me olemme tätä rahoituslakia ja diagnoosimallia uudistamassa.

Jos aloitan siitä, että hyvinvointialueilla on vastuu tehdä kirjaukset oikein ja toimittaa ne oikea-aikaisesti. THL edelleen ottaa ne luvut vastaan, huolehtii alueitten ohjauksesta tässä kirjaamisessa, varmistaa tietojen oikeellisuuden ja laskee siitä nämä aluekohtaiset tarvekertoimet, ja sitten valtio maksaa sen mukaisesti alueille. Nyt olen juuri tänään kertonut siitä, että olen käynnistämässä tällaista selvitystä ihan siitä, että käymme tarkkaan läpi kaikki nämä vaiheet, mitä tähän liittyy, ja varmistamme, että siellä ei synny virheitä. Nyt siinä, mitä THL on jo tähän asti tehnyt, esillä on ollut esimerkiksi tämä Pohteen iso heilahdus, ja siitä ei löytynyt ainakaan mitään tuottamuksellista, tahallista virhettä, vaan siinä esimerkiksi oli kyse tietojärjestelmästä heidän selvityksensä mukaan, tietojärjestelmän virheistä. Meidän pitää saada kiinni tällaiset kohdat, jotka tuottavat virheitä, ja korjata ne. Eli kyllä, käymme koko tämän prosessin läpi ja haemme korjaustoimet niihin kohtiin, missä näitä virheitä tulee.

Sitten toisena osana olemme uudistamassa [Puhemies koputtaa] tätä rahoitusmallia ja diagnoosikokonaisuutta osana sitä pidemmälle aikavälille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Pekonen.

16.24 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän saliin ei ole tuotu kahden vuoden aikana ainoatakaan lakiesitystä, joka korjaisi sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta tai vahvistaisi palveluita, ei ainoatakaan. [Sari Sarkomaa: Ei pidä paikkaansa!] Vasemmistoliitto on jo pitkään esittänyt korjaavia toimenpiteitä, mutta hallitukselle ne eivät ole kelvanneet. Ainoa, mitä teidän toimestanne tapahtuu, on palveluista leikkaaminen kerta toisensa jälkeen.

Ministeri Purra, huomasin, että kritisoitte mediassa julkisen sektorin etätyökäytäntöjä. Samaan aikaan te esitätte ensi vuodelle 50 miljoonan euron leikkausta vanhuspalveluihin. Ja miten tämä sitten tehdään? Ministeri Juuson esityksen mukaan säästöt vanhusten kotihoidosta syntyvät, kun kotihoidon käyntejä korvataan etäkäynneillä ja henkilöstöä vähennetään. [Jani Mäkelä: Ei se nyt ihan liity tähän asiaan!] Ajatteletteko te, ministeri Purra, että hoitajat ovat juurikin se ammattiryhmä, jota kannattaa siirtää nykyistä enemmän etätöihin tai toisaalta kortistoon? [Vasemmalta: Erittäin hyvä kysymys! — Jani Mäkelä: Tämä oli pohjanoteeraus!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja ministeri Purra.

16.26 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tätä opposition populismia kuunnellessani en uskonut, että pääsisimme enää pidemmälle, mutta tässä oli kyllä melkoinen viritelmä jälleen. [Vasemmalta: Tämä on teidän budjetti!] Mutta vastaan siihen oikein mielelläni. Tällä kyselytunnilla tilanteessa, jossa tämä hallitus on lisännyt yli neljä miljardia hyvinvointialueiden rahoitusta [Aki Lindén: Rahoituslaki!] — yli neljä miljardia — ymmärsin edustaja Kiurulta jälleen kerran, että kyseessä on ikään kuin joku leikkiraha, että se ei ole mitään todellista. Mutta tälle hallituk-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

selle jokainen euro, jonka me joudumme lisäämään johonkin, [Antti Kurvinen: Kyse on sairaista ja vanhuksista!] tarkoittaa sitä, että finanssipoliittisen tavoitteemme saavuttamiseksi me joudumme sen jostakin muualta ottamaan. Se lisää meidän velkaa, se lisää meidän alijäämiä. Samaan aikaan me olemme tehneet hyvinvointialueille uudistuksia. Mikäli velvoitteet alueilla vähenevät, totta kai se vaikuttaa myös rahoitukseen.

Itseäni suunnattomasti häiritsee opposition yleinen kertomus siitä, että me olemme säästäneet hyvinvointialueilta suoraa rahoitusta, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Te olette leikanneet niiltä!] kun me olemme lisänneet. Miksi te ette keskustele esimerkiksi rahoituslain palkkaharmonisatiosta, jolla on ollut vaikutus, uusista palkkaratkaisuista, [Puhemies: Aika!] ylipäättänsä teidän laatimanne rahoituslain [Puhemies koputtaa] ja soteuudistuskokonaisuuden ongelmista, joiden kanssa tämä hallitus [Puhemies: Aika!] joutuu elämään? [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: 500 miljoonaa annoitte kuitenkin terveysjäteille!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pysytään minuutissa. — Seuraavaksi edustaja Rintamäki.

16.27 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime hallituskaudella tehdyn soteuudistuksen keskeisimpiin kuuluvaksi ongelmaksi on osoittautunut rahoitusmalli. Kaikki tässä salissa ovat aivan herttaisen yksimielisiä siitä, että rahoitusmalli on huono ja epäoikeudenmukainen, vaikka perustelut vaihtelevatkin.

Ehkä eniten kritiikkiä on viime aikoina herättänyt rahoitusmallin keskeisenä osana oleva Terveystietojen ja hyvinvoinnin laitoksen diagnoosimalli. Kun asiakastietojärjestelmät jätettiin yhtenäistämättä ja keskeinen säästömahdollisuus hukattiin, jouduttiin tilanteeseen, jossa saatavilla olevan tiedon laatu riippuu pitkälti käytössä olevasta potilastietojärjestelmästä. Diagnoosimäärissä alueiden välillä on selittämättömiä, jopa monikymmenkertaisia eroja.

Arvoisa ministeri Ikonen: Millä tavoin viime hallituskaudella tehdyn rahoitusmallin ongelmia aiotaan vielä tämän hallituskauden aikana korjata? Voisitteko vielä kerran rautalan-gasta sen oppositiolle vääntää? — Kiitos. [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen.

16.28 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, tämä on hyvä kysymys. [Naurua vasemmalta]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kuunnellaan, mitä ministeri sanoo.

Tässä mallissa on todellakin monenlaisia haasteita, ja esimerkiksi tässä diagnoosimallissa, joka otettiin käyttöön silloin, tällä hetkellä tulee ilmi se, että se on otettu hyvin keskeneräisenä käyttöön, [Juho Eerola: Milloin se otettiin? Viime kaudella!] ja sen takia meillä on nämä haasteet.

Nyt me keskustelemme tällä hetkellä ensi ja seuraavan vuoden rahoituksesta, jotka lasketaan vuoden 23 tietojen perusteella, eli siltä ajalta, kun edellinen hallitus vielä toimi, eli hyvinvointialueitten ensimmäisen vuoden rahoituksesta. [Antti Kurvinen: Tuleeko korjauksia?] Jos me lähdemme ihan siitä liikkeelle, että silloin eri alueilla on ollut hyvin erilaiset kirjaamiskäytännöt, niin nyt juoksemme tässä kilpaa kasaan sitä ja korjaamme niitä

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

virheitä sieltä ja koetamme saada tätä tietoa yhdenmukaiseksi. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Aika verkkainen vauhti! — Krista Kiuru: Pari vuotta kesti teillä!] Tämä on valtava työ, todella valtava työ, ja me teemme sitä koko ajan. Pikkuhiljaa tässä nämä alueitten käytännöt liikkuvat samaan suuntaan, mutta tämä haaste tulee sieltä. [Keskustan ryhmästä: Liian pikkuhiljaa!]

Meidän tämä kokonaisuutemme: Me olemme rahoitusmallia uudistamassa, tosiaan sinne on lisätty kustannusten hillinnän kannustimia, terveyden edistämisen kannustimia. Nyt me käymme läpi vielä tätä diagnoosimallin uudistamista, [Puhemies koputtaa] ja sitten rinnalla hyvinvointialuelakia [Puhemies: Aika!] uudistetaan määräajan osalta. [Keskustan ryhmästä: Ei tullut vastausta!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Laiho.

16.30 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä ihmettelen tätä keskustelua, missä pelotellaan ihmisiä ja puhutaan, että sotepalvelut ovat leikkimistä, tai se, mitä täällä tehdään toimenpiteitä. Hallitus on tehnyt paljon toimenpiteitä sen kesken-eräisen soterahoitusmallin korjaamiseksi, [Krista Kiuru: Pelkkiä leikkauksia rahoitukseen, ei yhtään korjausta!] tähän mennessä jo kaksi eri muutosta, ja tällä hetkellä on lausunnoilla se alijäämän kattamisen menettelyn pidentäminen, eli töitä todellakin tehdään.

Asukkaiden luottamus palveluihin ja maine ovat tutkimusten mukaan kuitenkin parantuneet, ja THL:n raporttikin tätä tukee. Suomalaisten lakisääteisistä palveluista pidetään kiinni, ja ne turvataan kaikille riippumatta siitä, millä hyvinvointialueella asuu, niin kuin pääministeri on täällä jo useampaan kertaan sanonut. [Timo Harakka: Lapissa varsinkin! — Puhemies: Sitten kysymys!]

Kysymys on se, että kun täällä on nostettu myöskin tällainen asia, joka ei pidä paikkaansa, liittyen Ivalon päivystykseen, niin tietääkseni hallitus ei ole mitään tällaista linjausta antanut, [Puhemies koputtaa] vaan siellä on tehty tällainen tulkinta omalla hyvinvointialueella omien päättäjien osalta. [Puhemies: Kysymys!] Onko näin, ministeri Juuso?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sieltä ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.31 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun sairaalaverkkolakia tehtiin, me punnitsimme kaikkia niitä alueita, missä oli poikkeuslailla voimassa oleva ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys. Niitä oli useita. Yksi niistä oli Ivalo, toinen oli Kuusamo, sitten oli monia muita. Ihan yksimielisesti ministerityöryhmässä ja virkamiesten kanssa katsoimme, että Ivalon yöpäivystystä tai Kuusamon yöpäivystystä ei voi lakkauttaa, [Timo Heinonen: Oikein!] vaan hyvinvointialueille pitää antaa mahdollisuus ylläpitää niitä jatkossakin. Tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että etäisyydet ovat kovin pitkiä. Lapissa ympärivuorokautisesti päivystäviä yksiköitä on vain kolme: Ivalo, Rovaniemi ja Kemi. Tämä on ehdottomasti se minimi, mitä siellä minun mielestäni ja hallituksen mielestä pitää olla. En katsoisi, että tätä voidaan... [Aki Lindén: Mutta otitte rahat pois!]

Hyvinvointialueet ovat itse lähteneet hakemaan säästöjä kovalla kädellä ja siinä ovat esittäneet sitten myöskin tätä, että Ivalon yöpäivystys lakkautettaisiin. [Eduskunnasta:

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Herranjestas! — Perussuomalaisten ryhmästä: Keskustan johdolla!] Itse en tätä kannata ja kritisoin tätä esitystä.

2.2. Suullinen kysymys sotehenkilöstön työnjaosta (Otto Andersson r)

Suullinen kysymys SKT 169/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ruotsalaisella eduskuntaryhmällä on myöskin soteen liittyvä kysymys. — Edustaja Andersson.

Keskustelu

16.32 **Otto Andersson r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Allra först vill jag önska alla mina kollegor här i salen glad svensk dag. [Antti Kurvinen: Tack, tack! — Eduskunnasta: Tack så mycket!]] — Tack. — I dag firar vi och uppmärksammar vi att Finland är ett tvåspråkigt land med två nationalspråk. En central del av vårt lands tvåspråkighet är att vi har rätt att få service på vårt modersmål, särskilt inom vården. När du är som sjukast och svagast är det särskilt viktigt att du blir förstådd.

Arvoisa puhemies! Hyvää hoitoa ja hoivaa kansalliskielillämme ei ole ilman hyvinvoivaa henkilöstöä. Tällä hetkellä liian suuri osa sotehenkilöstön työajasta menee muuhun kuin asiakas- ja hoivatyöhön. Hallinnointi, dokumentointi ja byrokratia vievät paljon työajasta. Ennen kaikkea siitä kärsivät hoitoa tarvitsevat ihmiset, mutta myös henkilökunta itse. Samalla se on taloudellisesti erittäin tehotonta. Olisin kysynyt, ministeri Juuso: milloin saamme eduskuntaan ja valtioneuvostoon hallitusohjelman mukaiset esitykset sotehenkilöstön tehtävänjaosta eli siitä, että lääkärit, sairaanhoitajat ja lähihoitajat saavat ennen kaikkea keskittyä siihen, mihin heidät on koulutettu, eli hoivaan ja hoitoon?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Juuso.

16.34 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan on tutkittu, että hoitohenkilöstön työajasta menee valtavan paljon aikaa kirjaamiseen. Tämä on ongelma, ja tämä on todettu kaikkien suulla, [Antti Kurvinen: Oletteko tehnyt sille jotakin? — Krista Kiuru: Ei ole! — Juho Eerola: Te ette kirjoittaneet siihen teitin paperiin mitään!] johtuen monesti siitä, että tietojärjestelmissä on monenker- taista kirjaamista. Tätä työnjaon problematiikkaa tutkitaan Hyvän työn ohjelmassa. Meillä on tällä hetkellä käynnissä useita pilotteja, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Edellinen hallitus aloitti!] missä pilotoidaan sitä, millä tavalla työtä jaetaan hoitajien kesken tai sitten niiden, jotka tekevät kirjauksia. Meillä on myöskin käynnissä useilla alueilla tekoälypilot- teja, missä sanellaan tekoälylle teksti, ja se sitten kirjaa sen lääkärille ja hän tarkistaa sen. Kyllä me töitä tämän eteen tehdään. Nämä työnjakopilotit, mitä nyt on käynnissä eri alu- eilla, päättyvät tämän vuoden lopussa. Sen jälkeen katsotaan raportit. Tarkoituksena on, että niitä hyviä pilotteja jalkautetaan hyvinvointialueille. Lainsäädäntöä ei olla tekemässä

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

sillä tavalla, että aletaan lainsäädännöllä määräämään, että lääkäri tekee tätä, hoitaja tekee tätä. Se on ihan selkeää, [Puhemies koputtaa] että myöskin alueilla on intressi katsoa sitä, [Puhemies koputtaa] että hoitajat tekevät hoitajan töitä, [Puhemies: Aika!] lääkärit lääkärin töitä ja näin pois päin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Aika. — No niin, ja sitten vielä edustaja Ojala-Niemelä.

16.35 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Juuson meriselitykset kuultiin Ivalon yöpäivystyksen osalta. Toivon, että ministeri Ikonen varmistaa Ivalon yöpäivystyksen rahoituksen turvaamisen, koska sille näytti olevan hallituksen vankkumaton tuki asiassa. Tätä jäämme Lapissa odottamaan.

Hyvinvointialueilta irtisanotaan massoittain henkilökuntaa, ja Lapissa meillä on irtisanomisuhan alla pelkästään 700 henkilötyövuotta. Valtakunnallisesti jopa 10 000:ta sotealan työntekijää ajetaan kilometritehtaalle. Ei ole mitään järkeä, että ensin hoitajat heitetään pihalle ja sitten samassa heidät yritetään palkata takaisin, mikäli heitä on enää saatavilla. Tämä eläköitymiskehitys on tällä hetkellä niin voimakasta.

On hallituksen valta ja vastuu korjata ja säätää lakeja. Olette kaksi vuotta syyttäneet hyvinvointialueita huonosta taloudenpidosta. Muiden syyttely ei auta suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluita. Sen sijaan muutokset lakiin ja rahoitukseen ratkaisisivat tämän tilanteen. [Puhemies: Kysymys!] Kysyn, ministeri Ikonen: milloin hyvinvointialueitten tilanne on korjattu? [Perussuomalaisten ryhmästä: Mistä rahat?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja pääministeri vastaa. Olkaa hyvä.

16.36 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos sallitaan tällainen kysymys ensin: kukahan täällä syyttelee? [Välihuutoja — Pia Viitanen: Teidän syyttelette edellistä hallitusta!] Minä en ole tämän kyselytunnin aikana kuullut juurikaan syytöksiä edellistä hallitusta kohtaan, vaan ainoastaan toteamuksen, että me korjaamme ja rakennamme eteenpäin sitä mallia, jonka edellinen hallitus teki. [Vasemmalta: Oh-hoh!] Onko tämä syytös, vai onko tämä tosiasia? Se on tosiasia, hyvät kollegat. [Vasemmalta: Kenellä on valta nyt?]

Mielestäni me olemme tehneet paljon, ja me teemme koko ajan paljon. [Miapetra Kumpula-Natri: Valitettavasti väärä asioita!] On hienoa, on aivan upeaa, että niin monet hyvinvointialueet ovat päässeet nyt kestäväälle uralle. Palvelut paranevat, saatavuus paranee, ja taloutta on saatu positiiviseksi. [Krista Kiuru: 10 000 hoitajaa lähtee! — Suna Kymäläinen: On vähän kaukana todellisuudesta!] Minä toivoisin, että te näkisitte kuitenkin tässäkin asiassa näitä hyviä puolia. Tässäkin asiassa on toivoa. Tämä menee oikeaan suuntaan. Joka päivä tehdään töitä: ministeri Juuso, ministeri Ikonen, virkamiehet, joka päivä. Samoin siellä hyvinvointialueilla niin teidän päättäjänne eri puolueista kuin virkamiehet, hoitajat, lääkärit [Johanna Ojala-Niemelä: No ministeri kävi just haukkumassa ne päättäjät ja sanoi vielä, että kansakin pitää vaihtaa!] — joka päivä he tekevät töitä, jotta tämä saadaan toimimaan. [Puhemies: Aika!] Ja, hyvät suomalaiset, kyllä tämä saadaan yhdessä toimimaan, mutta ei syyttelemällä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

2.3. Suullinen kysymys infrastruktuurin investointiohjelman rahoituksesta (Eeva Kalli kesk)

Suullinen kysymys SKT 170/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavan kysymyksen esittää edustaja Kalli.

Keskustelu

16.38 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Keskustalle on tärkeää, että suomalaiset pääsevät hoitoon ja että lähipalvelut turvataan kaikkialla Suomessa. Samalla edellyttämme, että suomalaisten verorahoja ja yhteistä omaisuutta käytetään vastuullisesti. Hallitus sen sijaan laittaa lihoiksi yhteistä omaisuutta ja käyttää nuo rahat muun muassa yksityisten terveysjättien tukemiseen, Turun tunnin junaan ja Vantaan ratikkaan, [Mauri Peltokangas: Saarikon tunnin juna!] samalla kun se ajaa alas niitä julkisia terveysasemia ja sairaaloita. Keskustan mielestä nämä ovat vastuuttomia arvovalintoja ja vastuutonta rahankäyttöä, ja tämä uhkaa vieläpä johtaa siihen, että suomalaisten yhteistä omaisuutta uhkaa siirtyä ulkomaisiin käsiin, koska näin suurille omaisuuserille ei yksinkertaisesti löydy ottajaa Suomessa.

Hallituksen valintojen hintana onkin siis paitsi suomalaisen omaisuuden hasaaminen myös sinivalkoisen pääoman supistuminen ja tytäryhtiötalouden kiihtyminen. Kysyn valtiovarainministeri Purralta: Aiotteko tästä kaikesta huolimatta pitää jääräpäisesti kiinni näiden hankkeiden edistämisestä? Tämähän todella on hallituksen arvojärjestys?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.39 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samaan aikaan, kun hallitus noin kymmenellä miljardilla sopeuttaa ja uudistaa julkista taloutta, teemme työmarkkinoille ja eri puolille tätä yhteiskuntaa tarvittavia uudistuksia, meillä on kyllä, kuten totesitte, aika merkittävä investointi- ja infraohjelma. Minulle ei selvinnyt tästä kysymyksestä, vastustatteko te siinä kaikkea, esimerkiksi sitä, että tämän maan huonokuntoisen tiestön korjausvelkaa korjataan erittäin merkittävästi, [Keskustan ryhmästä: Paljon vielä löytyy!] oleellisia väylähankkeita ympäri Suomen viedään eteenpäin. Toisaalta me huolehdimme tässä kansainvälisessä geopoliittisessa tilanteessa monista sellaisista väylähankkeista, joilla on merkitystä myös sotilaallisesti ja puolustuksellisesti. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kymenlaakso kiittää!]

Kyllä, investointiohjelmaamme me rahoitamme erityisesti omaisuustuloilla. Tässä yleisesti ottaen ei ole mitään ihmeellistä. Muistan, että joskus keskustassakin on kovasti tähän suuntaan viestitty, joskus on haluttu laittaa valtion tase vielä vähän kovempaankin työhön. Meillä on hallitusohjelma, joka on kokonaisuus. Se sisältää merkittäviä ja hyviä [Puhemies koputtaa] investointihankkeita ympäri maan.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää tästä aiheesta lisäkysymyksiä, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Kalli jatkaa.

16.40 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti emme vielä saaneet vastausta siihen, aiotaanko hallituksessa siis todellakin pitää kiinni järeäpäisesti näistä hankkeista, jotka ovat heikosti perusteltuja kustannus—hyöty-suhteeltaan esimerkiksi.

Yhteistä omaisuutta voidaan toki käyttää silloin, kun kohde on täysin perusteltu, mutta esimerkiksi yksityisten terveysjättien tukeminen tilanteessa, jossa todella suomalaisten julkisia terveyspalveluja samanaikaisesti ajetaan alas, ei mielestämme vastaa tähän tarpeeseen. Eli pyytäisin nyt vielä kyllä vai ei -vastausta valtiovarainministeri Purralta siihen, pidätekö oikeana sitä arvovalintaa ja tärkeysjärjestystä tässä hyvin vaikeassa talouden tilanteessa, joka Suomea nyt vaivaa. Onko todella järkevää mittavia määriä suomalaisten yhteistä omaisuutta myydä, johtaen vieläpä siihen, että se menee ulkomaisiin käsiin? [Perussuomalaisten ryhmästä: Mites se elpymispaketti?] Onko todellakin esimerkiksi Turun tunnin juna tai Vantaan ratikka tai yksityisten terveysjättien tukeminen sen arvoista? [Perussuomalaisten ryhmästä: Saarikon juna!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Ranne.

16.42 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä keskusta, teitä selvästi harmittaa se, että tämä hallitus investoi infraan todella laajasti, 3,3 miljardia euroa, joista suurin osa kohdistuu teihin. [Vasemmalta: Meihin?] Eli teiden lisärahoitus on kaksi ja puoli kertaa enemmän kuin se, mitä te edellisessä autoilijavihamielisessä hallituksessa saitte aikaiseksi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho! — Timo Harakka: Entä raiteet?]

Sitten on hyvä muistaa, että te olette olleet melkein koko 2000-luvun hallituksessa. Miltä näyttää teiden korjausvelka sen jälkeen? Aika huonolta. Me korjaamme sitä nyt massiivisesti. [Jouni Ovaska: Korjausvelka kasvaa teidän hallituksen jäljiltä!]

Mitä tulee sitten tähän länsirataan, te synnytitte sen, te hellitte sitä ja me pistämme sen kuriin. [Vilhelm Junnila: Saarikko Express!] Piikki ei ole auki. Hallitsemme taloudellisia riskejä ja edistämme sitä asianmukaisesti hallitusohjelman mukaisesti. Hallitusohjelmassahan oli alun perin 460 miljoonaa, joka oli tarkoitus laittaa siihen, nyt siellä on ainoastaan 400.

Eli kyllä, me investoimme todella hyvin ja työllistämme kymmeniätuhansia suomalaisia näillä investoinneilla. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Siltä näyttää, joo!] Minä uskon, että teitä harmittaa, että te ette ole näin autoilijamyönteisessä hallituksessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — [Hälinää — Puhemies koputtaa] Nyt rauhoitutaan ja kuunnellaan, mitä edustaja Lohi haluaa kysyä.

16.43 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Kallin kysymys on siinä mielessä aiheellinen, että tämä julkisen talouden ja valtiontalouden tilanne on nyt erittäin ongelmallinen. Me juuri yhdessä saimme sovittua tämmöisestä velkajarrusta, parlamentaarisesta sopimuksesta siitä, miten me alamme rakentamaan polkua ter-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

veen talouden tielle. Sen takia juuri tässä tilanteessa kannattaisi olla nyt tarkkana, ettei hallituksen toimesta vaikeuteta sitä yhteistä työtä, mikä on alkamassa. [Juho Eerola: Ei rakenneta polkua, vaan teitä!]

Suomen taloudessa on ehkä yksi suurimmista tämän hetken ongelmista se, että meillä ei ole yksityistä kulutuskysyntää riittävästi. Niilläkin ihan tavallisilla suomalaisilla, jotka käyvät töissä ja kasvattavat kenties perhettä, olisi kulutustarpeita, mutta heillä ei nyt ole varaa eikä uskallusta kuluttaa. Hallitus on tekemässä merkittäviä tuloveroalennuksia, joilla on vaikutusta kulutuskysyntään, ostovoimaan. Ne painottuvat kuitenkin nyt suurituloisiin, jotka tienaa yli satatuhatta euroa vuodessa. Kysyisin valtiovarainministeriltä: entä jos painottaisimme vielä enemmän niitä näihin keskituloisiin, tavallisiin suomalaisiin, niin saisimmeko enemmän kulutuskysyntää Suomessa liikkeelle ja talouden rattaat pyörimään?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Purra.

16.44 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Siitä suuresta sopeutusurakasta, kymmenen miljardin kokonaisuudesta, huolimatta tämä hallitus todellakin työn verotusta kykenee merkittävästi alentamaan: koko kauden aikana noin 1,8 miljardia euroa, kun otamme huomioon työtulovähennykseen kuuluvat lapsikorotukset, joita niitähän hallitus ensi vuodelle kykenee merkittävästi parantamaan. Enemmistö näistä, ehdottomasti, kohdistuu juuri sinne pieni- ja keskituloisiin. [Pia Viitanen: Paljonko jää lompakkoon?] Huomattavan paljon nämä veronalennukset kohdistuvat enemmistöltään pieni- ja keskituloisiin sekä fiskaalisesti että kun katsotaan sitä kokonaisuutta.

Samaan aikaan ylimpien marginaalien lasku, johon edustaja ilmeisesti viittaa, on voimakas kasvutoimi. Se arvioiden mukaan tulee rahoittamaan itsensä hyvin pitkälle. Voimme katsoa naapurimaiden kokemusta tai esimerkiksi valtiovarainministeriön puolueetonta virkamiesarviota. Tämä on monien asiantuntijoiden mielestä nimenomaan erittäin oleellinen toimi.

Samaan aikaan pieni- ja keskituloisiin kohdistetut veronalennukset [Puhemies: Aika!] ovat tietenkin kalliita, [Pia Viitanen: Voi jäädä miinusmerkkikin lompakkoon!] mutta tässä hallituksessa on haluttu pitää kiinni siitä, että me nimenomaan pyrimme tätäkin kautta parantamaan sitä ostovoimaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä.

16.46 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta siellä aitiossa ei kannata hermostua edustaja Kallin kysymyksestä. Mikäli oppositio ei olisi huolissaan valtion omaisuuden käyttämisestä, oppositio ei täyttäisi sitä tehtävää, joka oppositiolla on.

Tällä viikolla tulivat vuosineljännesten tulokset, ja Suomen talous on heikentynyt miinus 0,8 prosenttia, eniten Euroopassa. [Keskustan ryhmästä: Ohhoh!] Meillä on työttömyystilanne, jonka tiedätte hyvin. Tuossa pari viikkoa sitten tuli itse asiassa Kreikan tulos, mikä heillä oli viime vuonna. Se oli plus 1,6 miljardia. [Juho Eerola: Kiitos teidän elvytyspaketin!] Täällähän aina varoitettiin, ettei mennä Kreikan tielle — toivon mukaan me oltaisiin tällä hetkellä Kreikan tiellä. Tämän hallituksen tulos on noin miinus 12 miljardia. Tällä kaudella hallitus velkaannuttaa enemmän kuin kahdella edellisellä. [Puhemies: Ai-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

ka!] Valtiovarainministeri sanoi, että tämä hallitus on uudistanut taloutta. Kuinka te koette, että te olette onnistuneet näissä ratkaisuissa, joita te olette tehneet talouden uudistamiseksi, koska luvut näyttävät aivan muuta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Purra.

16.47 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minustakin on suorastaan noloa, että sellaisilla Etelä-Euroopan mailla, joita on tässä salissakin usein totuttu pitämään huonosti julkista talouttaan hoitavina, velka tällä hetkellä menee toiseen suuntaan. [Antti Kurvinen: Teidän vahtivuorolla!] Yksi merkittävä tekijä siinä, miksi esimerkiksi Kreikka ja monet muut Etelä-Euroopan maat tällä hetkellä porskuttavat niin työllisyyden kuin julkisen talouden osalta, on esimerkiksi sellainen elpymispaketti, jonka teidän hallituksenne kävi kuittaamassa tuonne Etelä-Euroopan maille. [Eduskunnasta: Ei mitään vastuuta omista teoista! — Välihuutoja] Muun muassa tässä yksityiskohdassa Suomen osaksi on jäänyt ainoastaan maksaa. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Mitä tulee sitten tähän varsinaiseen kysymykseenne siitä, miten nämä uudistukset ovat vaikuttaneet: Aivan totta, tällä hetkellä meillä on edelleen taloudessa vaikea tilanne. Onneksi hyviäkin uutisia sieltä täältä tulee, ja hallituksessa haluamme uskoa, että ne tässä vahvistuvat. Samaan aikaan työttömyys on edelleen korkealla — onneksi työllisyyden osalta saimme jo hieman parempia lukuja. Mutta kuten olen täältä moneen kertaan korostanut, nämä hallituksen tekemät uudistukset, myöskään ne vaikeat päätökset, joita olemme joutuneet tekemään, eivät mene hukkaan, vaan ne kyllä tulevat hyödyttämään tätä kansantaloutta ja tätä yhteiskuntaa siinä vaiheessa, [Puhemies: Aika!] kun meidän talouden tilanne, reaalityalouden tilanne, yleisesti on parempi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä tästä kysymyksestä edustaja Honkonen.

16.48 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todettava, että tämän valtionomaisuudenkin myynnin jälkeen, mitä tämä hallitus toteuttaa, valtion väylien korjausvelka kasvaa. Itse asiassa se lähtee jälleen rakettimaiseen nousuun, kun nämä rahat on käytetty.

Mitä tulee tähän omaisuuden myyntiin ja siihen, miten se rinnastuu velkaantumiseen, niin tuottavan omaisuuden voi myydä vain kerran. Se rinnastuu velanottoon tässä mielessä. Sen jälkeen sitä resurssia ei enää valtiolla ole käytettävissä, ja tästä te ette pääse mihinkään, vaikka kuinka tätä pyöritätte.

Mitä näillä omaisuustuloilla sitten tehdään? En ole kyllä ollenkaan vakuuttunut siitä, ja kuten tässä edustaja Lintilä edellä totesi, eivät myöskään talouden tunnusluvut näytä siltä, että tällä olisi saatu aikaiseksi sitä kasvua, sitä taloudellista kasvua, työpaikkoja, tuloja suomalaisille ja tuloja suomalaisiin perheisiin, mitä tarvitaan. Olisin nyt vielä halunnut kuulla teiltä, arvoisa valtiovarainministeri, mikä on teidän arvionne näistä omaisuustulojen myynneistä, niillä tehtävistä investoinneista: maksavatko ne itsensä takaisin, saadaanko niillä aikaiseksi työpaikkoja, [Puhemies koputtaa] ja kuinka olette arvioineet, [Puhemies: Aika!] mitenkä paljon niitä niillä tulisi saada ja suomalaiset niistä hyötyvät? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ottaako ministeri Grahn-Laasonen?

16.50 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnostaisi kyllä tietää, ihanko tässä nyt salissa keskusta vastustaa teiden korjausvelan purkamista, näitä tieinvestointeja ympäri Suomen. [Krista Kiuru: Sosiaaliturvaministeri puhuu teistä! — Hälinää] Se, miksi minä pyysin... [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Saanko vastata kysymykseen, arvoisa edustaja Kiuru? [Antti Kaikkonen: Ei se kysymys edes ollut teille! — Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, nyt hiljaa!

Se, miksi pyysin vastausta... [Hälinää] — Puhemies!

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt oikeasti antakaa ministerin vastata. Seuraavaksi taas tulee kysymyksiä teille.

Kiitos, arvoisa puhemies! — Se, miksi pyysin vastauspuheenvuoroa, on se, että tästä investointiohjelmasta rahoitetaan myös esimerkiksi 65 vuotta täyttäneiden suomalaisten hoitoonpääsyä [Mika Lintilä: Jo oli kaukaa haettu!] eli tätä 65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeilua, joka on alkanut hyvin. Palaute meidän seniorikansalaisilta on se, että hoitoon on päässyt, lääkäriin on päässyt niin kuin ennen vanhaan. [Johanna Ojala-Niemelä: Kaukaa haettu!]

Toisaalta tekee mieli kysyä, vastustatteko tämän lisäksi myös esimerkiksi naisten gynekologikäyntien Kela-korvauksia tai suun terveydenhuollon Kela-korvauksia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä ne vastustaa!] Eli mitä tarkalleen ottaen tästä investointiohjelmasta te peruisitte: gynekologikäynnit, 65 vuotta täyttäneiden lääkärikäynnit vai nämä tieinvestoinnit ympäri Suomea? [Puhemies: Aika!] En ymmärrä. Keskusta, voitteko tarkentaa? [Mika Lintilä: Me emme ymmärrä, miksi vastasitte kysymykseen!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys toimista ilmastokriisin estämiseksi (Oras Tynkkynen vihr)

Suullinen kysymys SKT 171/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Tynkkynen. [Hälinää] — No niin, edustaja Tynkkysellä on puheenvuoro, ja muut rauhoittuvat.

Keskustelu

16.51 **Oras Tynkkynen vihr:** Arvoisa puhemies! YK:n ilmastokokous alkaa Brasiliassa maanantaina, ja tasavallan presidentti Stubb on jo nyt siellä paikan päällä osallistumassa valtionjohtajien huippukokoukseen. Tästä trooppisesta sijainnista huolimatta maailmanpolitiikan tilanteen takia ilmastokokous alkaa lähinnä hyytävissä tunnelmissa.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Hyytävää saattaa tulla meille myös täällä Pohjolassa, nimittäin tuoreiden tutkimusten mukaan on vaara, että Pohjois-Atlantin merivirtajärjestelmä saattaa ilmaston kuumenemisen edetessä romahtaa, ja se voisi johtaa siihen, että meillä täällä Suomessa tulevaisuudessa on paljon kylmempää samaan aikaan, kun ympärillä maailma jatkaa kuumenemistaan. Siksi kysyisin pääministeri Orpolta: miten hallitus on varautunut tämänkaltaisiin ilmastojärjestelmän keikahduspisteisiin ja niitten mahdolliseen ylittämiseen, ja milloin hallitus alkaa todella toimia ilmastokriisin edellyttämällä vakavuudella? [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä tekee Eurooppa?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ottaako ministeri Multala? — Olkaa hyvä.

16.52 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella tässä viime päivinä on jälleen noussut edustajan tarkoittama tutkijoiden nostama riski siitä, että kun tämä ilmaston lämpeneminen ja kasvihuonekaasujen päästöjen kasvaminen jatkuu liian pitkään, myös tietyt keikahduspisteet ylitetään, ja silloin se saattaa tarkoittaa myös ennakoimattomia vaikutuksia. Yksi niistä on tämä niin sanottu tällainen merivirtojen hiljentyminen, joka voisi johtaa siihen, että kun meille nyt näiden merivirtojen myötä tulee lämmintä vettä ja se lämmittää ilmaa, niin jatkossa voisikin kääntyä toisinpäin eli meidän ilmastomme kylmenisi. Tämä on tietenkin yksi selkeä riski, mikä on otettava huomioon.

Tutkijatkin nostavat jatkuvasti esiin näitä erilaisia riskejä, jotka nousevat näistä erilaisista skenaarioanalyysistä. Täysin yksiselitteistä vastausta siihen, kuinka suuri riski on olemassa, ei olla saatu, ja tämähän kuuluu tietenkin tieteen luonteeseen: koko ajan saamme tarkentuvaa tietoa. Seuraamme tarkasti tätä tutkimustietoa, mutta onneksi lääke näihin kaikkiin asioihin on sama, [Puhemies koputtaa] eli se, että teemme osamme [Puhemies: Aika!] ja pyrimme saamaan muut tekemään osansa ilmastomuutoksen hillitsemiseksi mahdollisimman nopeasti.

2.5. Suullinen kysymys toimista luontokadon estämiseksi (Anna Kontula vas)

Suullinen kysymys SKT 172/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Myös vasemmistoliiton eduskuntaryhmälä on ympäristö- ja ilmastopolitiikkaan liittyvä kysymys. — Olkaa hyvä, edustaja Kontula.

Keskustelu

16.54 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Ilmastouutisten lisäksi eilen ilmoitettiin käynnistettäväksi Suomen seuraava uhanalaisuusarvio eli Punaisen kirjan päivitystyö. Tämänhetkisen tiedon mukaan joka yhdeksäs suomalainen laji on uhanalainen ja joka toinen luontotyyppi uhanalainen tai heikossa tilassa, ja tilanne huononee edelleen. Silti hallitus on kaudellaan kannustanut hakkuisiin jopa vanhoissa metsissä, pienentänyt luonnonsuojelun

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

rahoitusta kolmanneksella sekä leikannut rahoitusta vesiensuojelusta ja kalakantojen elvyttämisestä.

Kun suomalaista luontoa menetetään, häviää aina myös pala suomalaista kulttuuria. Niinpä katoamassa on nyt myös se sotka, jonka Kalevalassa kerrotaan munineen Ilmattaren polvelle. Arvoisa ympäristö- ja ilmastoministeri Multala, mitä ajattelitte tehdä asialle?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Multala.

16.55 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luontokato ja lajikato on todellakin yksi näistä meidän ympäristöön liittyvistä suurista aikamme kysymyksistä, ja niitähän vain entisestään kiihdyttää se, että ilmastomuutos etenee. Täällä Suomessahan toistaiseksi, vaikka tämä merivirtakysymys äsken oli esillä, tämä ilmaston lämpeneminen tapahtuu keskimääräistä nopeammin pohjoisen sijaintimme vuoksi.

Meillä on hallitusohjelmaan kirjattu kunnianhimoinen tavoite, luontokadon pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä, ja tämä on käsittääkseni aika lailla jaettu tavoite. Sen kuitenkin haastaa tämä tilanne, missä olemme, eli paitsi että meillä on taloudellisesti tiukka tilanne Suomessa, myös tämä ilmastomuutoksen eteneminen ja moni muukin tekijä ympäristöön vaikuttaa. Meillä on kuitenkin laadinnassa — paitsi että olemme ensinnäkin valtion metsien osalta korjanneet sen, että olemme laatineet kriteerin, millä valtion vanhoja luonnontilaisia metsiä suojellaan, sitä ollaan laittamassa täytäntöön, sitä suojelua nimenomaan lisätään valtion vanhoissa luonnontilaisissa metsissä — myös biodiversiteettistrategia, jossa voimme sitten vahvistaa näitä toimia ja sitä toimenpidesuunnitelmaa, miten entisestään luontoa suojellemme. Lisäksi ennallistamissuunnitelman valmistelu on Suomen osalta käynnissä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Me jatkamme hieman yli viiteen, koska me aloitimme vähän myöhässä. Ja nyt edustajat, jotka haluavat kysyä ilmastoa ja ympäristöpolitiikasta, V-painikkeella ja ylös nousemalla. — Edustaja Tynkkynen jatkaa.

16.56 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tuoreiden tietojen valossa riski Pohjois-Atlantin merivirtajärjestelmän romahduksesta on jo kohtuullisen maltillisillakin päästöillä 40 prosentin luokkaa tällä vuosisadalla, ja jos maailma jatkaa korkeiden päästöjen polulla, niin se riski voi olla 70 prosentin luokkaa. Tässä ministeri Multala ihan hyvin hahmotteli sitä, minkä kaltaisia seurauksia tällä voi olla, mutta on ehkä hyvä vähän asettaa tätä mittasuhteisiin. Tuoreessa tutkimuksessa on arvioitu, että jos merivirtajärjestelmä romahtaa, niin eurooppalaisissa kaupungeissa voi lämpötila laskea 5—15 astetta. Jokainen voi päätellä, mitä se tarkoittaisi täällä meidän leveysasteilla Suomen oloissa.

Esitin alkuperäisen kysymyksen ministeri Multalan sijaan pääministeri Orpolle, koska kyse on eksistentiaalista uhkasta. Me olemme hyvin laajalla yhteisymmärryksellä tässä salissa valmistautuneet toiseen eksistentiaaliseen uhkaan, eli meidän turvallisuutta itärajan takaa uhkaavaan sotilaalliseen uhkaan. Pääministeri Orpo, ymmärrätkö hallituksessa, miten kohtalokkaasta uhkasta ilmastokriisissä oikein on kyse?

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri Orpo.

16.57 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä tässä kuvattu uhka merivirtojen muutoksista on todellakin ymmärretty, kuinka suuri se voi olla, ja siksi ilmastotoimia hallitus jatkaa. Siksi me tuimme Euroopan unionin pöydissä ilmastolakia, ja siksi meidän hallitusohjelmassa on ne kirjaukset kuin on. Tätä työtä pitää jatkaa kotimaassa mutta ennen kaikkea myös Euroopan unionin tasolla ja globaalisti, koska me tarvitsemme tähän todellakin kaikki tässä maailmassa mukaan tämän suuren ongelman edessä. Me ollaan sitouduttu, me teemme toimia. Tällä hetkellä ilmasto- ja energiastrategiaa valmistellaan, ja mitään muuta tavoitetta ei tietenkään ole kuin estää tämänkaltaisten eksistentiaalisten katastrofien ja muutosten syntyminen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne.

16.58 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministereille vastauksista.

Tärkein ohje on se, että mitä enemmän planeetta kuumenee, sitä suuremmiksi ne riskit ja niiden todennäköisyydet käyvät. Ilmastokriisi ja luontokato käyvät käsi kädessä, ja sen takia olennaista on painaa päästöt alas ja tarjota lisää tilaa luonnolle, joka osaltaan auttaa meitä sopeutumaan kuumenevaan planeettaan.

Pääministeri Orpo, vastasitte äsken kysymykseen, että siksi hallitus tekee, mitä tekee, siksi hallitusohjelmassa on sellaiset kirjaukset kuin on. Se on hyvä, että on tavoitteita, ja toivon, että niistä pidetään myös kiinni. Kysyn vielä yhden miksi-kysymyksen, johon en viimeksi saanut tässä salissa hyvää vastausta: Miksi hallitus sitten tekee niitä toimia, jotka lisäävät päästöjä ja syventävät meidän riippuvuuttamme fossiilienergiasta muun muassa polttoaineen verotukseen liittyen? Miksi niitä tehdään, ottaen huomioon kaikki se, mitä äsken sanoitte?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo.

16.59 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Polttoaineveroratkaisussa on ollut puhtaasti kyse siitä, että on haluttu pitää kustannuksia kotitalouksille, tavallisille suomalaisille kurissa.

Samaan aikaan kiinnittäisin huomiota siihen, että hallituksen koko ohjelman yksi strateginen linja on tehdä Suomesta puhtaan energian suurvalta: päästä eroon fossiilisesta energiasta, saada Suomeen niin paljon puhdasta energiatuotantoa kuin mahdollista, muuttaa meidän teollisuus käyttämään puhdasta energiaa. Arvoisa edustaja, tiedätte, että tämä etenee. Se on massiivinen asia, ja tätä kautta me olemme pystyneet Suomessa todella hienosti vuosien ja vuosikymmentenkin aikana vähentämään meidän päästöjä. Eli tässä asiassa me edetään todella hyvään suuntaan. Tämän yksityiskohdan, jonka nostitte esille, peruste tuli minusta varmasti selväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä edustaja Kivelä.

17.00 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ekologinen kriisi on tosiaan politiikan tärkeimpiä ja akuutimpia kysymyksiä. Me elämme nyt tilanteessa, jossa

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

tutkijat varoittavat, että Pohjois-Atlantin merivirta voi pysähtyä, koralliriutat on jo menetetty ja voimistuvat ääri-ilmiöt tappavat ihmisiä, kuten Filippiineillä paraikaa.

Myös Suomen pitää tehdä oma osansa. Metsien hiilinielu on romahtanut, eikä hallitus ole vielä kukaan ryhtynyt minkäänlaisiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Kaikki ilmaston kannalta vaikuttavimmat maankäyttösektorin toimet on jätetty tekemättä. Kysynkin: milloin hallitus myöntää, että hakkuiden pitäminen nykytasolla — saati niiden kasvatamiseen kannustaminen, kuten hallitus on tehnyt — on perustavanlaatuisessa ristiriidassa meidän omien ilmastotavoitteidemme kanssa? [Hannu Hoskonen: Eikä ole, metsien huolto pelastaa ilmastomuutokselta!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Multala.

17.01 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä pääministeri hyvin kuvasi sitä, mitä teemme monella eri rintamalla. Itse ajattelen niin, että on todellakin tärkeää pitää kiinni meidän omista tavoitteistamme, pitää kiinni niistä sitoumuksista, joihin olemme sitoutuneet, ja tehdä töitä. Kuten tässä todettiin, meillä on edelleen valmistelussa energia- ja ilmastostrategia. Siellä on myös toimia, jo aiemminkin ulos kerrottuja, myös maankäyttösektorin hiilinielujen parantamiseksi. Mutta se on rehellistä myöntää, että vaje on sen verran suuri myös meidän EU-velvoitteisiimme — ja ne ovat osittain myös historiassa, johon on erittäin vaikea vaikuttaa — että siellä riittää kyllä työtä vielä tuleville hallituksille.

Se, missä Suomi voi olla kokoaan suurempi, kun ratkaisemme tätä maailman suurta globaalia kriisiä, eli niin luontokatoa kuin ilmastomuutosta, on nimenomaan vaikuttaa kansainvälisissä pöydissä siihen, että meidän puhtaat ratkaisumme, jotka ovat osittain syntyneet nimenomaan siitä, että olemme päästöjen vähentämisessä edelläkävijöitä, leviävät maailmalle, ja toisaalta siihen, että jokainen maa maailmassa — erityisesti maailman suurimmat päästäjät, kuten vaikkapa Kiina — sitoutuvat samanlaiseen päästöjen vähentämispolkuun. Se on sitä vaikuttavaa politiikkaa, jota minä joka päivä [Puhemies koputtaa] pyrin tekemään niin Suomessa, EU:ssa kuin maailmalla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys varmuusvankeudesta (Pihla Keto-Huovinen kok)

Suullinen kysymys SKT 173/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä kolme kysymystä ja niihin vastaukset. — Edustaja Keto-Huovinen.

Keskustelu

17.02 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tekee tärkeän lakimuutoksen, jolla estetään erittäin vaarallisten rikollisten vapautuminen niin kauan kuin heidän arvioidaan olevan vakava uhka muiden hengelle ja terveydelle. Esimerkiksi seksuaali- tai väkivaltarikoksista ehdottomaan vankeuteen tuomittujen vankien, joiden riskiä va-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

kavan rikoksen uusimiseen voidaan pitää korkeana, tulee pysyä poissa meidän kaduiltamme. Tätä myös suomalaiset odottavat. Norjassa ja Tanskassa vastaava järjestelmä on jo käytössä, ja on erinomaista, että Orpon hallitus tuo tämän nyt myös Suomeen. Rikoksen tekijän, jonka riski syyllistyä uudestaan vakavaan rikokseen on korkea, ei kuulu vapautua vankeudesta luomaan turvattomuutta ympärilleen. Arvoisa ministeri Meri, miten varmuusvankeus käytännössä varmistaa sen, että ne ihmiset, jotka eivät kerta kaikkiaan pysty elämään yhteiskunnassamme sääntöjen mukaan, eivät enää pääse uhkaamaan muiden turvallisuutta? [Sheikki Laakso: Onneksi on tällainen hallitus!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Meri.

17.04 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että tämä tuli puheeksi, koska noin 20 vuotta sitten Suomesta lakkautettiin pakkolaitosjärjestelmä, jolloin me luovuimme siitä, että henkilö voidaan tarvittaessa pitää lukkojen takana niin kauan kuin hän on vakavasti vaaraksi muiden terveydelle ja turvallisuudelle. Näitä henkilöitä ei ole arviolta montaa — ehkä viidestä kymmeneen, riippuu tietysti arvioitsijasta — mutta he ovat vakava vaara toisten terveydelle, tekevät jatkuvasti henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia. Ja toki tässä on kansalaisten turvallisuus, meidän muiden ihmisten turvallisuus, kyseessä: me kuljemme vapaana, ja henkilö, joka ei osaa toimia olematta vaaraksi muille, on lukkojen takana.

Tässä on tämä järjestelmä sellainen, että aika ajoin tehdään vaarallisuusarvio, uhka-arvio. Jos se näyttää siltä, että on vakava uhka, niin silloin tuomioistuimen päätöksellä tämä varmuusvankeus jatkuu.

Tämä esitys tulee hyvin pian, ensi vuoden alussa, tänne eduskuntaan, ja ilolla odotan, että saamme Suomen jälleen taas järkevien lainsäädäntöhankkeiden maaksi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys toimista huumeiden vastaisessa työssä (Sanna Antikainen ps)

Suullinen kysymys SKT 174/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Antikainen.

Keskustelu

17.05 Sanna Antikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Rikollis- ja katujengit pyörittävät huumekauppaa, ja ulkomaalaisten osuus törkeistä huumausainerikoksista on jo 80 prosenttia. KRP varoittaa alfa-PVP:n yhä leviävän.

Valistus ja matalan kynnyksen palvelut ovat erittäin tärkeitä. Avohoito, jota nyt painotetaan, ei kuitenkaan riitä kaikkein vaikeimmissa tapauksissa. Huumeet hajottavat perheitä, sairastuttavat, vammauttavat ja jopa tappavat. Suurimpina hyötyjinä ovat nämä ulkomaalaiset rikollisjengit, jotka käärivät rahat sairastuttamalla ja jopa tappamalla meidän nuoria. Vasemmiston käyttöhuonemalli ei ratkaise tätä ongelmaa. Me perussuomalaiset haluamme kokonaisratkaisun, joka oikeasti auttaa yhteiskunnan eri sektoreiden kautta. Eri

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

viranomaistahot [Puhemies: Kysymys!] ovat ottaneet esille, kuinka tärkeää olisi esimerkiksi saada asenneilmapiiri huumeita kohtaan yhä kriittisemmäksi.

Arvoisa sosiaaliturvaministeri: mitä uusia toimia hallitus on tekemässä? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

17.06 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän tästä ajankohtaisesta ja tärkeästä kysymyksestä.

Hallituksen huumeiden vastaisessa työssä tärkein painopiste on nuorten huumekuolemien torjuminen, ja tähän liittyen meillä on alkamassa vielä tässä kuussa avustushaku, jossa pyritään kehittämään lasten ja nuorten, siis jo alaikäisten, päihdepalveluja, ja siinä on lisäksi monia muita toimia kattaen myöskin asenteisiin vaikuttamisen.

Olen samaa mieltä siitä, että Suomessa huolestuttava suunta on asenteiden höltyminen huumeiden käyttöä kohtaan. Nuorten huumekekeilut ja myönteisyys huumeita kohtaan näkyvät erilaisissa nuorisobarometreissa ja mittauksissa. Se on väärä suunta. Aikuisten pitää kantaa tästä vastuuta.

Toinen alfa-PVP:n rinnalla huolestuttava ilmiö on kokaiinin käytön lisääntyminen. Se linkittyy tähän — ja termi on huono — viihdekäyttöön, eli siihen, että aikuiset ihmiset ikään kuin bilehuumeina käyttävät sitä ja kuvittelevat, että he ovat siten vastuusta vapaita, vaikka tosiasiaa he rahoittavat esimerkiksi tällä juuri nimenomaan järjestäytyntä rikollisuutta, ihmiskauppaa [Puhemies koputtaa] ja näitä hyväksikäyttöjä, mitä huumemaailma, [Puhemies: Kiitoksia!] alamaailma, pitää sisällään. Meidän täytyy pystyä tekemään viranomaisyhteistyötä. [Sheikki Laakso: Vihreät haluaisi vapauttaa!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys vakavien liikenneonnettomuuksien vähentämisestä (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 175/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä edustaja Tanus.

Keskustelu

17.07 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Vuonna 2018 voimaan tulleen ajokortti-uudistuksen jälkeen liikenteessä on kuollut useita kymmeniä nuoria. Lähes joka viikko lueimme mediasta vakavista, usein useampiakin ihmishenkiä vaatineista onnettomuuksista. Nuorten liikenneonnettomuuksissa toistuu sama kaava: Usein illalla tai yöllä kovilla nopeuksilla tapahtuneita onnettomuuksia, joissa auton kyydissä on ollut useita nuoria. Monesti kuljettaja on nuori, jolle on kertynyt vain vähän ajokokemusta ja joka on juuri saanut ajokortin, ehkä poikkeusluvalla.

Edellisen ajokortti-uudistuksen seurauksena yhä suurempi osuus nuorista saa ajokortin niin sanotulla poikkeusluvalla jo 17-vuotiaana. Näin ei varmaankaan alun perin ollut tarkoitus. On selvää, että näille asioille pitää tehdä jotakin. Nyt, kun ajokorttilakia ollaan jäl-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

leen uudistamassa, kysyisinkin ministeriltä: mihin toimiin hallitus ryhtyy vähentääkseen näitä erittäin vakavia onnettomuuksia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja ministeri Ranne.

17.08 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensin täytyy todeta, että meidän kaikkien yhteinen tavoite on varmasti se, että Suomessa nuoret voivat liikkua turvallisemmin, heillä on paremmat taidot, he hallitsevat riskit ja heillä on myöskin asenne kunnossa.

Meillä on käynnistynyt nyt ajokorttilain uudistus, joka sisältää useita toimenpiteitä, joilla on laaja yhteiskunnan tuki, myöskin asiantuntijoitten ja poliisin tuki. Poikkeuslupia myönnetään myös jatkossa, mutta todelliseen tarpeeseen. Eli kun tarvitset sen auton koulun, työn tai tärkeän harrastuksen takia, niin tietysti sinun pitää pystyä liikkumaan. Me ollaan myöskin lisäämässä erilaisia vaatimuksia koulutukseen — riskienhallintakoulutukseen ollaan satsaamassa. Tämän lisäksi olemme esittämässä, että yöaikaista ajoa rajoitettaisiin alaikäisten osalta. Alaikäisillähän ei ole itse asiassa lupaa työskennellä öisin, eikä huviajelu öisin ole välttämätöntä. Tällä rajoituksella, kello 0—5 yöllä, voitaisiin hyvin vahvasti parantaa liikenneturvallisuutta ja ehkäistä nuorten kuolemia. Minä olen aivan varma, [Puhemies koputtaa] että kaikki tässä salissa haluavat tähän sitoutua.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Laura Meriluodon vapautuspyyntö valtiovarainvaliokunnan ja sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 75/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 7.11.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 7.11.2025 kello 10.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion eläkerahastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 126/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 11/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 11/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Lohi, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Keskustelu

17.11 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen valtiovarainvaliokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi valtion eläke-rahastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

Hallituksen esityksessään ehdotetaan muutettavaksi valtion eläkerahastosta annettua lakia. Esityksen mukaan rahastosta valtion talousarvioon vuosittain siirrettävää määrää lisättäisiin nykyisestä 1,2 prosenttiyksiköllä vuodesta 2026 lähtien. Vuodesta 2028 alkaen talousarvioon siirrettävä määrä olisi pysyvästi 46,2 prosenttia valtion eläkemenosta. Lisäksi ehdotetaan 18,7 prosenttiyksikön lisäsiirtoa rahastosta valtion talousarvioon vuodelle 2027, minkä seurauksena vuoden 2027 talousarvioon siirrettävä määrä vastaisi kokonaisuudessaan 63,9:ää prosenttia valtion eläkemenosta. Esityksen tavoitteena on lisätä eläkemenojen katteeksi tehtävien talousarviosiirtojen määrää, jolloin valtion velanoton tarve vähenee.

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana. Hallituksen esityksen tavoitteena on, että Valtion Eläkerahastosta valtion talousarvioon tehtävillä lisäsiirroilla tasataan valtion eläkemenoja, jolloin valtion velanoton tarve tätä tarkoitusta varten vähenee. Tuloutuksen kasvattamisella ei kuitenkaan ole vaikutusta kansantalouden tilinpidon mukaisiin julkisen talouden rahoitusasapainoa kuvaaviin tilastolukuihin, sillä kyse on määritelmällisesti julkisen sektorin sisäisestä siirrosta.

Valiokunta kiinnittää mietinnössään huomiota, että rahastosta tehtävien lisäsiirtojen osalta on hyvä huomioda, että valtio saattaa tältä osin menettää sijoituksille odotetun tuoton sekä edelleen tuotoille saatavat tuotot. Lisäsiirtojen vaihtoehtokustannusta voidaan arvioida sen pohjalta, että vuosina 2001—2025 rahastojen sijoituksille saatu tuotto on ollut keskimäärin viisi ja puoli prosenttia, mikä on ylittänyt kyseisellä ajanjaksolla velanoton keskimääräisen kahden ja puolen prosentin kustannuksen. Tämän historiatiedon perusteella arvioituna vaihtoehtokustannus voisi olla vuosina 26—29 arviolta yhteensä 117,8 miljoonaa euroa. Sijoitusten tulevien vuosien tuottoon liittyy kuitenkin luonnollisesti epävarmuutta, ja sijoituksista saatava tuotto voi vaihdella merkittävästi riippuen sijoituskohteesta ja markkinatilanteesta.

Valiokunta pitää perusteltuna käyttää rahastoon kertynyttä varallisuutta kasvavassa määrin valtion eläkemenojen tasaamiseen aikana, jolloin eläkemenot ovat suurimmillaan. Tämä on Valtion Eläkerahaston tehtävän mukaista ja myös tasaa eläkemenojen aiheuttamaa räsitusta sukupolvien välillä oikeudenmukaisesti.

Valiokunta pitää rahaston varojen pitkäjänteisen hoidon kannalta tärkeänä sitä, että valtion talousarvioon tehtävän siirron määrään liittyy mahdollisimman vähän epävarmuutta, mikä tukee rahastoa sijoitusten riskitason ylläpitämisessä. Valiokunta viittaa myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoon, jossa painotetaan, että eläkejärjestelmän kestävyys- den varmistamiseksi rahastosta tehtävästä siirrosta ei saa muodostua mekanismia, jota käytetään toistuvasti valtionvelan kattamiseksi. Rahaston tulee voida toteuttaa tehokkaasti sille määrättyä eläkemenon tasaustehtävää sekä suunnitella pitkäjänteisesti sijoitustoimintaansa ja maksuvalmiutensa hallintaa. Näin voidaan myös turvata sijoitusten tuottoa pitkällä aikavälillä.

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Valiokunnan

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Arvoisa puhemies! Tähän valiokunnan mietintöön on jätetty kaksi vastalauseetta, jotka varmasti täällä käsittelyssä esitellään erikseen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.16 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme hallituksen esitystä valtion eläkerahastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Esitys on tärkeä osa ensi vuoden talousarvion kokonaisuutta, jonka tavoitteena on vahvistaa valtiontaloutta ja turvata eläkkeiden rahoitus vastuullisesti ilman holtitonta velanottoa. Me kaikki tiedämme, että valtion eläkemenot kasvavat suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle. Siksi on viisasta ja välttämätöntä päivittää rahaston käyttöä vastaamaan tätä todellisuutta.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta on käsitellyt esityksen perusteellisesti ja korostanut ennen kaikkea vastuullisuutta ja kestävyyttä. Kiitos, valtiovarainvaliokunta ja teidän jäsenet. Eläkerahaston varojen käyttö on tärkeä väline talouden tasapainottamisessa, mutta sen on tapahduttava hallitusti. Nyt tehtävä muutos, jossa rahastosta siirrettävää omaisuutta korotetaan 46,2 prosenttiin ensi vuodesta alkaen, on huolellisesti harkittu toimi, joka turvaa eläkkeiden rahoituksen ja vähentää valtionvelan tarvetta yli miljardilla eurolla. Samalla varmistetaan, ettei rahaston pitkän aikavälin tuottotavoitteita tai riskinkantokykyä vaaranneta. Tämä on vastuullista taloudenpitoa ja huolenpitoa sekä tämän päivän että tulevien sukupolvien taloudellisesta vakaudesta.

Arvoisa puhemies! Eläkerahasto on rakennettu turvaamaan jokaisen suomalaisen työntekijän arvokas eläke. Tämän hallituksen tehtävä on varmistaa, että tuo turva säilyy myös tulevaisuudessa ilman, että lapsillemme ja lastenlapsillemme jätetään kasvavaa velkataakkaa. Tässä päätöksessä yhdistyvät vakaas, oikeudenmukaisuus ja vastuunkanto. Me emme eläkkeiden kustannuksella leikkaa vaan turvaamme niiden maksukyvyn kestävästi. Tämä esitys on esimerkki siitä, miten vastuullista talouspolitiikkaa voidaan tehdä: turvataan eläkkeet, vähennetään velkaa ja huolehditaan sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta. Näin rakennamme vakaata ja turvallista tulevaisuutta suomalaisille. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

17.19 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Äsken esittelin valtiovarainvaliokunnan mietinnön, ja nyt kerron, mitä mieltä keskusta tästä on. Nimittäin olemme jättäneet tästä [Mika Lintilän välihuuto] vastalauseen, joka tarkoittaa, että emme hyväksy sellaisenaan hallituksen esitystä. [Arto Satonen: Oho, oho, oho!] Nimittäin keskusta ei pidä perusteltuna sitä, että yhteisöveron alentamista rahoitetaan yhtenä vuonna kertaluontoisesti siten, että Valtion Eläkerahastosta tuloutetaan valtion kassaan ylimääräiset noin miljardi euroa vuonna 2027.

Tällainen kertaluontoinen kikkailu sopii huonosti pysyvän veronalennuksen rahoittamiseen. Kertaluontoinen kikkailu sopii huonosti yhteen myös parlamentaarisen sovun kanssa, finanssipoliittisista säännöistä tehdyn sovun kanssa. Nimittäin eduskuntapuolueet, Vasemmistoliitto lukuun ottamatta, ovat juuri päässeet yhteisymmärrykseen kansallisista fi-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

nanssipoliittisista säännöistä. Yhtenä asiana on sovittu, että julkisen talouden tunnuslukuja ei saa keinotekoisesti parantaa omaisuuden myyntituloilla tai muilla keinoilla, tämänkaltaisilla, mitä hallitus nyt esittää, voi sanoa kikkailuilla.

Olisi siis suotavaa, että pääministeri Orpon hallitus näyttäisi asiassa itse ryhdikkäästi esimerkkiä eikä toteuttaisi samanaikaisesti toimenpiteitä, joilla se keinotekoisesti ja lyhytjänteisesti pyrkii kaunistelemaan lukuja, tässä tapauksessa kohdistuen valtion budjettitalouden alijäämään vaalivuonna. Saadaan siis yhtenä vuonna velan kasvu pysäytettyä, mutta vain yhdeksi vuodeksi, kunnes se taas jatkaa kasvuaan, jos ei käännettä parempaan taloudenpitoon saada aikaiseksi.

Hallituksen kaunisteluoperaation taustallahan on se, että yhteisöveroa ollaan alentamassa kaavamaisesti 18 prosenttiin vuodesta 27 lähtien. Keskustan valiokuntaryhmän mielestä yhteisöveron tulisi yleisen veronalennuksen sijaan toteuttaa laajempi reformi eli uudistus, jossa yritykseen sisään jätettäviä voittoja verotettaisiin kevyemmin kuin ulos jaettavia voittoja. Samaan aikaan keskustan mielestä myös yrittäjävähennystä tulisi korottaa, jotta myös muut kuin osakeyhtiömuotoiset yrittäjät huomioitaisiin tämän veronalennuksen yhteydessä.

Arvoisa puhemies! Keskituloisten verotus on erittäin korkeaa Suomessa verrattuna naapurimaahamme Ruotsiin. Tässä tilanteessa voi myös samalla todeta, että hallituksen toisen esityksen yhteydessä esittämää marginaaliverotuksen alentamista ei ole viisasta toteuttaa hallituksen esittämällä tavalla niin, että se tosiasiaassa alentaa vain erittäin suurissa tuloluokissa veroja mutta jättää tavalliset suomalaiset keskituloiset, jotka tekevät työtä ja kipuilevat, että rahat eivät oikein riitä, käytännössä hyvin marginaalisen, vähäisen veronalennuksen piiriin. Työnteon verotuksen keventäminen tavallisille ihmisille vahvistaisi kulutusta ja ostovoimaa ja heijastuisi talouden aktiivisuuteen hyvin nopeasti.

Arvoisa puhemies! Nyt tällä hallituksen esityksellä aika lyhytnäköisesti paikataan yhden vuoden osalta valtion talousarviota. Vaihtoehtokustannus on se, että valtio tulee siis menettämään arviolta 35,5 miljoonaa euroa jo vuonna 27 menettämällä tuottoja täältä rahastosta. Vaihtoehtokustannus on paljon, eikä sitä kannattaisi tällä tavalla toteuttaa. Puhemies! Tämän takia teen vastalauseen 2 mukaisen muutosehdotuksen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lintilä.

17.24 Mika Lintilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lohi kuvaili hyvin tämän hallituksen esityksen luonteen ja roolin tässä tilanteessa ja myös sen, minkä tähden keskustalla on vastalauseen tähän tehnyt. Kyllähän tässä on ihan puhtaasti kyse kikkailusta, jolla peitetään yhteisöveron alentamista.

Tämähan on sinällensä mielenkiintoinen, että yleensähan me ollaan totuttu siihen, että yritykset yrittävät piilottaa voittoja. Nyt hallitus yrittää piilottaa velkoja. Eli kyllä tämä on näemmä tullut julkisenkin sektorin puolelle. [Suna Kymäläinen: Hyvin sanottu!] Sanoaanko, että ryhdikkääseen, tyylikkääseen budjetointiin tämä ei passaa oikein mitenkään.

Tämä on valitettavaa, että lähdetään tällä lailla kikkailemalla tekemään näitä ratkaisuja, koska esimerkiksi yhteisöveron tiputtaminen on todella iso ratkaisu. En ole ollenkaan vakuuttunut, että sen vaikutus on sitä luokkaa. Täytyy sanoa, että hyvin monet asiantuntijat ovat ampuneet alas tämän yhteisöveron tiputtamisen ja todenneet, että sillä ei ole vastaavaa merkitystä kasvuun kuin mitä hallitus on lähtenyt hakemaan.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteluilla kannatan edustaja Lohen tekemää vastalauseetta.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.25 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Muutama sana tästä eläkerahastointikuvioista aluksi. Valtion Eläkerahastossa on noin 24,2 miljardia eläkevarallisuutta markkina-arvoltaan katsottuna, ja se on vajaa 25 prosenttia siitä eläkevastuusta, mitä valtion eläkkeisiin tällä hetkellä menisi, jos kaikki olisivat eläkkeellä. Eli se eläkevastuu on noin 101 miljardia euroa. Nyt tässä hallituksen esityksessä ihan oikein nostetaan hiukan pitemmällä aikavälillä sitä tuottovaadetta sieltä, koska eläkejärjestelmässä muutenkin yksityisellä puolella riskiä otetaan pikkuisen enempi ja tässä mielessä myöskin sitä sijoitustuottoa halutaan kasvattaa, ja siihen tässä myös vastataan.

Mutta kaikkein järjestömin esitys tässä on se, että vuodelta 2027 otetaan 1 050 miljoonaa tästä pääomasta pois kertaluonteisesti valtion kassaan, ja sillä tavalla yhden vuoden, vaalivuoden, velanottoa yritetään hillitä, eli yritetään pitää velkasuhde sellaisena, että voidaan sanoa, että me ollaan taitettu velkasuhde ainakin yhtenä vuonna, kun verrataan vuosia 26—27. Eli täällä on taustalla tällainen asia. Miksi tämä on erittäin huono tilanne, syy on tietenkin se, että kun tuota pääomaa pienennetään, se hidastaa sen tuottotasoa jatkossa ja vastuut ovat siellä kuitenkin kasvamassa jatkossakin.

Toinen erittäin kummallinen asia on tässä se, että nyt kun tämä miljardi sieltä otetaan pois, niin käytännössä tämän vaihtoehtoiskustannus on — jos tuottotaso on noin 5,5 prosenttia ollut vuodesta 2001 lähtien ja nyt sitten velanhoitokustannus on noin 2,5 prosentin luokkaa — yli 30 miljoonaa vuodessa, ja tässä vuosille 2026—2029 puhutaan vajaasta 120 miljoonasta. Eli veronmaksajat maksavat tämän vaihtoehtoiskustannuksen tässä yhteydessä. Siinä mielessä tällainen kertaluonteinen puliveivaus, tämän vähän reilun miljardin ottaminen tuolta eläkerahastosta, ei ole järkevää. Ja sitten kun muistetaan, että juuri on tässä velkajarrutyöryhmässä todettu, että tällaisia yksittäisiä puliveivauksia ei enää jatkossa käytettäisi, niin nyt tässä kuitenkin niitä käytetään. Sen takia tämä toimenpide ei ole tässä järkevä, ja nimenomaan lähtökohtaisesti ei pitäisi tällaisia tehdä.

Eli meillä on täällä monta ongelmaa taustalla, ja nyt tätä yritetään yhden vuoden osalta korjata tällaisella 1 050 miljoonan vippauksella tuolta eläkerahastosta. Siinä mielessä ei tämä oikein vastuulliselta valtiontalouden hoidolta vaikuta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, poissa. — Edustaja Räsänen, Joona.

17.29 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Nyt meillä todella on käsittelyssä tämä hallituksen kreikkalaistyylinen kirjanpitokikkailu — kuulitte aivan oikein. Tämän esityksen keskeinen asiahan liittyy siihen, että vuonna 27 maan hallitus tulouttaa Valtion Eläkerahastosta 1 050 miljoonaa euroa valtion budjettiin ja tilkitsee sillä sitä verotulopohjan rapautumista, joka aiheutuu yhteisöveron alennuksesta.

Jokainenhan tässä jo ymmärtää, että kun pysyväisluonteisesti verotuloja alennetaan, niin sehän pitäisi kattaa sitten jollain pysyväisluonteisella tulonlisäyksellä, mutta katin kontit: hallitus ajattelee, että se selviää tästä sillä tavalla, että se yhdeksi vuodeksi tekee pikavipin Valtion Eläkerahastosta ja kuittaa tämän laskun. Mitä se tarkoittaa vuonna 28? Sehän tarkoittaa sitä, että ei silloin enää siellä tulopuolella näy tätä 1 050:tä miljoonaa, vaan sen jälkeen se on sitten seuraavan hallituksen vastuulla kattaa jollakin tavalla muutoin.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Tämänhän itse asiassa hallitus kyllä myönsi — tai no ei hallitus ehkä myöntänyt, mutta valtiovarainministeriö myönsi kevään kehysriihen jälkeen omissa aineistoissaan — että tämä yhteisöveron alennus tulee pysyvästi heikentämään valtion tulopohjaa. Vaikka otetaisiin huomioon ne kaikista optimistisimmatkin dynaamiset vaikutukset ja tämä Valtion Eläkerahaston pikavippi, niin tosiasia on, että tästä yhteisöveroalennuksesta johtuen pysyvästi valtiontalous jää huonommalle tolalle kuin mitä se olisi ollut, jos tätä toimenpidettä ei tehtäisi.

Sen takia tällä ylimääräisellä yli miljardin pikavipillä Valtion Eläkerahastosta ei ole tosiasiasiaa yhtään mitään perusteita. Tämä kävi kyllä selväksi valiokunnan kuulemisissa. Ja kun tätä asiaa enemmänkin on tonkinut, niin tosiasiahan on, että hallitus halusi tällä pikavipillä pyrkiä peittelemään sitä epäonnistumista, jonka se on itse saanut aikaan täällä julkisen talouden hoitamisen näkökulmasta. Nyt tällä keinolla pyritään sitten siihen, että vuosi 27 näyttäisi hieman paremmalta kuin miltä se oikeasti näyttää.

Arvoisa puhemies! Tällaista toimintaa voi pitää todella moitittavana, koska kysymyksen on ainoastaan ja vain silmänkääntötempusta, jota kyllä kukaan ei enää tässä talossa eikä muuallakaan yhteiskunnassa usko.

Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä jo useampi on todennut, eduskuntaryhmät sopivat tässä juuri viime viikkoina siitä, että jatkossa ei hyväksytä tällaisia kikkailua, että keinoitekoisesti pyritään parantamaan valtiontalouden tunnuslukuja joko omaisuustuloilla tai muilla toimenpiteillä. Eli puolueet yhdessä sopivat, että tällainen kikkailu kielletään. Senpä takia olisi ollut kyllä syytä odottaa, että hallitukselta löytyisi selkärankaa seisoa tämän sovun takana ja toimia siten, että sitä vuoden 27 tilannetta ei lähdetä kikkailemaan.

Arvoisa puhemies! Sekin on todettava, että olen ymmärtänyt tämän asian käsittelyn yhteydessä, että tämä ei ole kovin mukava asia hallitukselle syyllystyä tällaiseen kreikkalaistyyliin kirjanpitokikkailuun, koska jos tämä olisi, niin kyllähän täällä joku edes hallituksesta olisi tätä puolustamassa. Mutta ei valiokuntakäsittelyssä eikä myöskään täällä täysistunnoissa yksikään nykyinen hallituspuolueen edustaja ole tukemassa tätä esitystä. Se kertoo osaltaan juuri siitä, miksi tämä on silmänkääntötempu, jota ei pitäisi tehdä — varsinkin vielä, kun kustannus tästä kreikkalaistyyppisestä kirjanpitokikkailusta on tosiaan 30 miljoonaa euroa veronmaksajille tulevana vuosina.

Siksi, arvoisa puhemies, teen vastalauseen 1 mukaisen pykälämuutosehdotuksen ja ehdotan, että lakiehdotuksen 6 § muutetaan siihen muotoon kuin se on vastalauseessa 1 ja lopetetaan tämä pelleily.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

17.34 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Äsken päättyneellä suullisella kyselytunnilla keskustelimme hallituksen vastuuttomasta rahankäytöstä, omaisuuden myynnistä ja niiden rahojen kohdentamisesta, ja keskusta esitti huolensa tästä vastuuttomasta politiikasta. Kyllä tämä nyt käsiteltävänä oleva esitys on valitettavasti samansukuinen.

Aivan kuin tässä on edellisissä puheenvuoroissa jo kuultu, niin erityisen ongelmallinen kohta tässä esityksessä on tämä vuoden 27 ylimääräinen reilun miljardin euron tuloutus. Kyllähän siinä on kyse tällaisesta kikkailusta, jolla julkisen talouden lukuja yritetään saada näyttämään paremmilta eli yritetään piilotella velanottoa, aivan kuten täällä jo useissa puheenvuoroissa on kuultu. Itsekin kyllä ihmettelen kovasti sitä, sillä ei ole montaa päivää siitä, kun pääsimme varsin laajaan sopuun parlamentaarisesti tästä niin sanotusta velkajar-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

rusta, ja sen sovun yhteydessä yhdessä sovimme, että tämänkaltaista kikkailua ei harjoitetaisi, koska se ei ole vastuullista — sillä on hintalappu, joka tulee vielä vastaan. Siksikin on kyllä ollut äärimmäisen suuri pettymys, että tästä esityksestä hallituspuolueissa näytettäisiin pidettävän kiinni. Siinäkin mielessä annan minäkin tukeni tehdyille vastalauseelle, vastalauseelle numero 2, joka täällä jo esiteltiin ja jota kannatettiin.

Mutta haluan vielä sanoa pari sanaa tämänkin esityksen taustalla olevasta yhteisöveron alennuksesta. Keskustahan on esittänyt sitä, että todella tällaisen kaavamaisen yhteisöveroalennuksen sijaan olisi paljon järkevämpää ja vaikuttavampaa ja kustannustehokkaampaa tehdä tällainen laajempi, isompi, vaikuttavampi uudistus, jossa sisään jätettäviä voittoja verotettaisiin kevyemmin kuin ulos jaettavia. Olisi kyllä ehdottomasti järkevämpää ja vastuullisempaa politiikkaa tässäkin käyttää yhteisiä rahoja, suomalaisten yhteisiä verorahoja, ja suomalaisten yhteistä omaisuutta järkevämmiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

17.37 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä todellakin pääasiassa nyt opposition edustajat ovat käyttäneet puheenvuoroja. Sen lisäksi ahkera edustaja Hänninen on ollut täällä paikalla. Sen takia se olennainen viesti, joka omaankin puheenvuoroon sisältyy, on kyllä tullut täällä jo sanottua. Mutta ihan lyhyesti tiivistettynä haluan nyt vielä kuitenkin todeta, että jos ajatellaan, että me saamme keskimäärin sitä viiden prosentin tuottoa rahastoidulle pääomalle ja me sieltä sitten siirrämme rahaa sinne valtion budjetin katteeksi vain sen takia, että velka saataisiin yhtenä vuonna hetkellisesti näyttämään alemmalta, ja sitten jatkossakin ihan pieni siivu siellä velassa olisi tavallaan tällä tavalla katettuna, niin eihän tämä ole tietenkään pitkällä tähtäimellä taloudellista ja järkevää.

En haluaisi osoittaa minkäänlaista ymmärrystä tälle ja tiedän, että yksityistaloutta ja julkista taloutta ei sinänsä pitäisi verrata keskenään, ne ovat jossain määrin jopa ristiriidassa. Yksityisessä taloudessa säästäväisyys voi olla hyve, mutta jos kaikki kansalaiset säästävät, niin itse asiassa julkinen talous saattaa voida huonosti, miltä tällä hetkellä jossain määrin näyttää. Mutta sen takia tämän vertauksen tähän otin, että yksityisessä taloudessahan voi olla tilanne, että, sanotaan nyt, esimerkiksi omistaa vuokra-asunnon, josta on säännölliset tulot, vaikkapa viiden prosentin verran, ja sitten on velkoja, ja jos jostain syystä haluaa maksaa niitä velkoja pois, vaikka se korko olisi pienempi, niin silloin voi olla järkevää myydä se asunto ja menettää se viiden prosentin vuotuinen tuotto ja maksaa se velka pois, vaikka se korko olisi pienempi kuin se tuotto on ollut. Mutta se on yleensä sitten joku tällainen erityinen syy, miksi tällä tavalla toimitaan. No, nyt tässä laajassa valtiontaloudessa näyttää siltä, että se erityinen syy on todellakin vain se, niin kuin täällä puheenvuoroissa on tullut esille, että yhdeksi vuodeksi halutaan tilanne näyttämään sellaiselta, että sen miljardin verran sitten velkasumma sinä vuonna on pienempi kuin se olisi muuten.

Haluaisin tässä vielä todeta, että tuossa keltaisessa budjettikirjassa, joka tuossa useilla on pöydässä — ihmiset eivät oikein, tai tässä kollegatkaan, aina ole ehkä tiedostaneet sitä — oikeasti eläkemenot ovat yhteen lasketusti kaikkein suurin menoerä. Siellä on ainakin neljässä eri kohdassa yhteensä 11 miljardin verran eläkemenoja. Siellä on valtioneläkkeet, siellä on kansaneläkkeet, siellä on osa yrittäjäeläkkeen valtion maksuista, ja sitten siellä on maatalousyrittäjien maksut. Kaiken kaikkiaan tämä valtion budjetin, velan, rahastojen ja sitten muiden varsinaisten menojen välinen suhde, jota tuossa esimerkiksi edustaja Räsä-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

nen äsken eritteli, on erittäin tärkeätä ymmärtää ja tehdä järkeviä ja pitkäkantoisia ratkaisuja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

17.40 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Pikavippi, sellaiseksi voisi luonnehtia Valtion Eläkerahastosta vuonna 2027 otettavaa miljardiluokan kertasiirtoa valtion budjettiin. Eli kallista rahaa. Miljardisiirto tulee veronmaksajille kalliiksi, sillä menetetyt sijoitustuotot ovat vältettyjä korkomenoja suuremmat.

Silmänkääntötempu on toinen mahdollinen luonnehdinta tälle toimelle. Hallituksen päätöksellä vuoden 27 tuloutus otetaan, jotta näyttäisi siltä, että valtion velkaantuminen tasaantuu ja jotta voidaan rahoittaa yhteisöveroalen valtiontalouteen tekemä aukko yhtenä vuotena. Tämä aukko ei kuitenkaan katoa, vaan velkaantuminen kiihtyy jälleen seuraavana vuonna, ja samalla me menetämme sijoitustuottoja.

Eli pikavippi ja silmänkääntötempu. Voi ajatella, että tämä esitys on aika kaukana vastuullisesta talouspolitiikasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

17.41 Piritta Rantanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Oletteko kuulleet koskaan sellaista sanontaa kuin että demari on toisten taskulla? Eipä uskoisi, että kun puhutaan valtion eläkerahastolaista, niin nyt onkin niin, että tämä hallitus onkin valtion eläkeläisten tai ainakin tulevien valtion eläkeläisten taskulla. Täällä on käytetty erinomaisia puheenvuoroja siitä, kuinka tämä pikavippi otetaan nimenomaan vielä vuonna 2027, mikä on seuraava eduskuntavaalivuosi. Tämähän on oikein tällainen vaalivippi suorastaan.

Tässä on siis kyse siitä, että kertaluontoisesti halutaan saada näyttämään siltä, että valtionvelka on tahtunut. Mielenkiintoisinta tässä kokonaisuudessa on tietenkin se, että hallitus on erittäin kovasti halunnut puhua velkajarrusta ja ollut ensisijaisesti sen kannalla. Nyt onkin niin, että tämä uusi sopu velkajarrusta estää juuri tämänkaltaisten pikavippien ja vaalivippien ottamisen.

Mihinkä hallitus on sitten käyttänyt tätä pikavippiä? Tällä hallituksella on esimerkiksi ollut rahaa antaa kaikkein rikkaimmille kuuden prosenttiyksikön veroalennus — siis kuuden prosenttiyksikön veroalennus kaikkein rikkaimmille. Ja niin kuin täällä on jo kerrottu, niin se on myös alentamassa yhteisöveroa, joka nimenomaan on pitkäaikainen kustannus aivan samalla tavalla kuin tämä kuuden prosenttiyksikön veroale rikkaimmille.

Otetaan siis yksi vippi, mutta nämä kustannukset, joihinkä tämä otetaan, jatkuvat kyllä vuosi toisensa jälkeen. Aivan käsittämätöntä, ja juuri siksi SDP onkin tähän vastalauseensa tehnyt.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

17.43 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lainsäädäntö on kyllä taas hyvä esimerkki hölmöläisten peiton jatkamisesta. Nettokustannukseltaan tämä harjoitus tulee kalliimmaksi kuin se, että hallitus ottaisi rehellisesti velkaa. Eli hallitus ottaa veronmaksajille noin 40 miljoonan vuotuisen ja lähes ikuisen lisäkustannuksen siitä, että se esittää velkasuhteen pysähtyneen juuri vaalivuoden kohdalla. Osaan jo valmiiksi käsikirjoi-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

tuksenkin, kuinka tätä suomalaisille kalliiksi käyvää näytelmää tullaan tulevaisuudessa selettämään. Menisikö se jotenkin seuraavasti: ”Hallituskauden pitkäjänteinen ja määrätietoinen työ velkasuhteen pysäyttämiseksi näkyy nyt vihdoinkin tuloksina: velkasuhteen pysähtymisenä ja niin poispäin.” Tosin nähtäväksi jää, pysähtyykö velkasuhde toivotulla tavalla, sillä valtiovarainministeriö itse arvioi, että tällä kalliilla teatterilla saataisiin velkasuhteen kasvu pysähtymään yhdeksi vuodeksi todennäköisesti vain 50-prosenttisesti.

Täytyy kyllä ihmetellä, miksi tähän on lähdetty, sillä tämä on kyllä kaikkea muuta kuin järkevää tai vastuullista valtiontalouden hoitoa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.45 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on ollut hyviä puheenvuoroja siitä, mitä tässä eläkealueella tapahtuu. Yksi semmoinen asia, joka tässä aina unohtuu, kun me kiinnitetään huomiota meidän eläkemenoihin: Edustaja Lindén tuossa toi hyvin esiin niitä kulurakenteita, mitä käytännössä täällä eläkejärjestelmän osalta on. Yksi semmoinen asia, jota täällä aika vähän tuodaan esiin, on se, että yrittäjän eläkkeistä valtio maksoi 82 miljoonaa euroa vuonna 2015, ja tänä vuonna se on noin 560 miljoonaa euroa. Se on lähes seitsemänkertaistunut tänä aikana. Jos meidän pitäisi jostain kulukehityksestä olla huolissaan täällä valtion puolella, niin tämä on yksi kohta, kun mietitään, että yritetään valtiontaloutta hoitaa vastuullisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten kun tätä mittaluokkaa katsotaan, niin valtionvelka taitaa olla tällä hetkellä yli 185 miljardia euroa. Tämä yhden miljardin helpotus siihen nousukulmaan, tähän kokoluokkaan — tätäkin kannattaa tässä miettiä.

Sitten kun näitä katsotaan, niin Valtion Eläkerahastolla pitäisi olla noin 25 prosenttia eläkevastuusta. Yksityisellä puolella tämä eläkevastuu käytännössä on niin, että kun siellä rahaa on rahastoissa noin 270 miljardia, niin se on noin kolmasosa siitä eläkevastuusta, mikä yksityisellä puolella on, eli siellä ollaan vähän paremmassa tilanteessa kuin täällä valtion puolella. Eli nämä isot kuvat tässä taustalla pitää myös huomioida, kun tätä tarkastellaan, kun katsotaan tätä kokonaisuutta.

Edustaja Räsänen tuossa teki vastalauseen 1 mukaisen esityksen, ja kannatan edustaja Räsänen tekemiä ehdotuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

17.47 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Ajattelin vielä muutaman ajatuksen tähän kokonaisuuteen lausua ihan jo historiankirjoitusta varten.

Kun todella hallitus nyt ajatteli, että se tämän yhteisöveroalennuksensa nyt yhdeltä vuodelta tällä pikavipillä rahoittaa ja, ihan ymmärrettävästi, kohtuullisen hiljaa tästä asiasta on pyrkinyt olemaan, koska eihän tämä nyt päivänvaloa kestä, niin miettikääpä sitä huutoa, jos tähän samanlaiseen toimenpiteeseen olisi edellinen hallitus sortunut. Miettikää sitä huutoa niin tässä salissa kuin salin ulkopuolellakin, jos edellinen hallitus olisi vaikkapa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävistä joitakin asioita rahoittanut kertaluonteisella puhalluksella Valtion Eläkerahastosta. Olisivat kyllä puoluejohtajat Orpo ja Purra olleet täällä suuna päänä äänessä viikosta toiseen ja sättineet huonosta taloudenpidosta ja täysin epäuskottavasta suhtautumisesta ja vastuuttomuudesta ja niin edelleen. No, nyt kun he syyllistyvät tähän samaan, niin hiljaisuus kyllä särkee korvia.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Arvoisa puhemies! Sen takia on nyt syytä todeta todella tämä myös eduskunnan pöytäkirjoihin historiankirjoitusta varten, että juuri tästä syystä eduskuntaryhmät sopivat, että tällaisella kikkailulla ei pidä lähteä keinotekoisesti julkisen talouden tunnuslukuja parantamaan, koska tosiasiassa tämä ei pätkän vertaa julkisen talouden kestävyyttä paranna, vaan ainoastaan palvelee hallituksen viestinnällisiä pyrkimyksiä sopivasti vaalivuonna. Tällä kikkailulla nyt mahdollistetaan se, että ehkä se velkasuhde ei vuonna 27 ennusteessa nousekaan vuodesta 26, jolloin hallitus voisi ajatella, että on tämän oman finanssipoliittisen tavoitteensa saavuttanut. Mutta nythän ennusteissa näyttää itse asiassa siltä, että näiden kaikkien kikkailujen jälkeenkään hallitus ei tule omaan tavoitteeseensa pääsemään. Siksi on syytä esittää vielä tähän se kysymys, onko tästä julkisuusoperaatiosta järkevää suomalaisen veronmaksajan maksaa 30 miljoonaa euroa vuodessa, siis 30 miljoonaa euroa vuodessa siitä, että hallitus ehkä mahdollisesti saavuttaisi oman tavoitteensa keinotekoisesti juuri vuonna 27. Ja sittenhän julkisen talouden tilanne lähtee heikkenemään taas vuonna 28 johtuen siitä, että siellä odottaa se miljardin ammottava aukko, joka johtuu tästä yhteisöveron alennuksesta, josta hallitus linjauksen viime keväänä teki.

Arvoisa puhemies! Kaikilla näillä perusteilla, joita myös valiokunnassa olemme asiantuntijoilta kuulleet, tälle ylimääräiselle kreikkalaistyyppiselle kikkailulle ja pikavipille ei ole mitään perusteita.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Suojaosan palauttaminen työttömyyspäivärahaan ja asumistukeen

Kansalaisaloite KAA 6/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan. — Keskustelu alkaa. Edustaja Suhonen.

Keskustelu

17.50 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitän tämän tärkeän kansalaisaloitteen tekijöitä. Tämän aloitteen tarkoitus on, että työnteon ja aktiivisuuden tulee aina olla taloudellisesti kannattavaa.

Orpon—Purran hallituksen toimesta suojaosan poistaminen työttömyyspäivärahasta ja asumistuesta on tehnyt osa-aikatyön ja keikkatyön vastaanottamisesta monille kannattamatonta, jopa taloudellisesti tappiollista. Suojaosan puuttuminen tarkoittaa, että jokainen osa-aikatyöstä ansaittu euro vähentää sekä työttömyysturvaa että asumistukea. Lisäksi keikkatyön vastaanottaminen aiheuttaa tukien selvitystilanteita, jotka viivästyttävät rahojen maksamista jopa viikkoja. Tämä tilanne estää ihmisiä osallistumasta työelämään ja ylläpitämästä aktiivisuuttaan.

Arvoisa puhemies! Palkansaajien ostovoima on osaltaan parantunut, ja kiitos siitä työntekijöitä edustaville ammattiliitoille. Liitot ovat neuvotelleet palkansaajille palkankorotukset, jotka näkyvät myös ostovoiman parantumisena. Ostovoiman parantumisesta huolimatta Suomessa on tälläkin hetkellä köyhyysrajalla olevia työntekijöitä. Suomessa on tällä

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

hetkellä jopa yli toistasataatuhatta köyhyysrajalla elävää työssäkäyvää ihmistä. Työelämän epävarmuus, pätkätyöt ja nollasopimukset ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, että osa kansalaisista ei tule työlläkään toimeen, ja juuri tämä suojaosan poisto on tätä kehitystä pahentanut valitettavasti. Työmarkkinatilanteessa, johon hallitus on useilla uudistus- eli työelämän heikennyspäätöksillä vaikuttanut, piilee ennennäkemätön yhteiskunnallinen vaikutus, joka on lisännyt työelämän epävarmuutta ja työttömyyttä sekä riskiä pienituloisten palkansaajien määrän nousemiseen.

Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite on siis erittäin kannatettava. SDP on jättänyt talousarvioaloitteet, joissa esitämme suojaosien palauttamista. Myös enemmistö suomalaisista haluaa työttömyysturvan suojaosan takaisin.

Useasta lähteestä saadun tiedon mukaan osa-aikatyötä tehneistä työttömistä lähes 40 prosenttia vähensi työtunteja tai lopetti työnteon, kun suojaosa poistettiin. On siis täysin selvää, että osa-aikatyötä tekevien työntekijöiden määrä on laskenut selvästi suojaosan poistamisen jälkeen.

Tässä salissakin osa hallituspuolueiden kansanedustajista perusteli aiemmin suojaosan poistoa sillä, että tällä kannustettaisiin osa-aikatyöntekijöitä siirtymään kokoaikatyöhön, mikä on käsittämätöntä, koska on tiedossa se fakta, että jopa yli satatuhatta työntekijää haluaisi tehdä kokoaikatyötä, mutta työnantajat eivät sitä tarjoa.

Arvoisa puhemies! Olemme tässä salissa varmasti yhtä mieltä siitä, että työ on parasta sosiaalipolitiikkaa, mutta ihan parasta se on silloin, kun sitä tehdään palkalla, jolla tullaan toimeen. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laine-Nousimaa.

17.53 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän myös tehdystä aloitteesta.

Juuri julkaistun Pelastakaa Lapset -selvityksen mukaan suomalaisten lasten arki eriytyy yhä selvemmin perheiden tulotason perusteella. Tämä ei ole vain tilastollinen havainto, se on todellisuutta kodeissa, joissa lapset kokevat niukkuutta ruuassa, hankinnoissa ja harrastusmahdollisuuksissa. Lapset kokevat ulkopuolisuutta, koska heidän perheillään ei ole varaa samoihin asioihin kuin muilla. Tähän tilanteeseen emme voi suhtautua välinpitämättömästi.

Arvoisa puhemies! Juuri nyt käsittelemme asiaa, joka suoraan vaikuttaa valmiiksi vaikeassa tilanteessa olevien perheiden arkeen. Työttömyysturvan ja asumistuen suojaosa on poistettu. Tämä tarkoittaa, että pienikin lisätulo, esimerkiksi satunnainen keikkatyö tai osa-aikainen työ, leikkaa välittömästi tuen määrää ja vähentää kannustinta ottaa työtä vastaan. Se vaikuttaa ihmisiin, jotka yrittävät parantaa tilannettaan. Se vaikuttaa perheisiin, jotka yrittävät tarjota lapsilleen edes vähän enemmän.

Suojaosa on palautettava. Se on pieni mutta merkittävä keino kannustaa työntekoon ja tukea perheitä, jotka elävät toimeentulon rajamailla. On syytä miettiä, minkälaisen yhteiskunnan haluamme: sellaisen, jossa köyhyys ei periydy, jossa lapsilla on mahdollisuus osallistua, harrastaa ja tuntea kuuluvansa joukkoon, vai sellaisen, johon nämä jatkuvat leikkaukset heikommassa asemassa olevilta johtavat? Minun valintani on tässä asiassa päivänselvä.

Arvoisa puhemies! Meidän tehtävämme on rakentaa yhteiskuntaa, jossa jokaisella lapsella on mahdollisuus hyvään arkeen riippumatta siitä, kuinka paljon vanhemmat tienaa-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

vat. Suojaosan palauttaminen on askel kohti oikeudenmukaisempaa ja inhimillisempää Suomea. Siksi esitän, että hallitus ryhtyy toimiin suojaosan palauttamiseksi työttömyysturvaan ja asumistukeen viipymättä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä oli niin monta yritystä vastauspuheenvuoroksi, että otetaan tähän väliin pieni lyhyttahtinen keskustelu, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Satonen. [Mikrofoni on kiinni — Aki Lindén: Minulla on mikki, mutta minä en saa pois sitä tästä.] — Nyt, edustaja Satonen, mikrofoni. [Arto Satonen: Naapurin mikki.] — Jos painatte, vaikka ei saisi, sen naapurin mikin pois päältä, kun hän ei ole paikalla.

17.56 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan muutama näkökulma tähän asiaan.

Ensinnäkin tämän suojaosan poiston yhteydessä on väitetty, että Suomessa ei kannattaisi enää tehdä osa-aikatyötä. Kuten VATTin tutkimus osoittaa, niin näin ei todellakaan ole. Meillä on tämä soviteltu päiväraha, ja se on edelleen eurooppalaisessa vertailussa yksi kannustavimmista järjestelmistä tehdä osa-aikatyötä.

Sitten täällä väitetään, muun muassa Suhosen puheenvuorossa, että tämä osa-aikatyö olisi jotenkin romahtanut sen jälkeen, kun tämä suojaosa on poistettu. YTK teki tästä tutkimuksen. 2 700 kassan jäsentä vastasi kesällä 2025, ja 50 prosenttia totesi, että se ei ole vaikuttanut millään tavalla heidän työhönsä. 16 prosenttia sanoi, että on lopettanut osa-aikatyön, mutta 8 prosenttia myös sanoi siirtyneensä kokoaikatyöhön, jolloin tehty työmäärä yhteensä on suurempi kuin mitä oli aikaisemmin. Eli tämä ei ole ollenkaan niin yksiselitteinen kysymys kuin täällä annetaan ymmärtää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

17.58 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos niille kansalaisaloitteen tekijöille, jotka ovat tämän tehneet.

Tiedostan, että on vähän epäsuhtaa, yksi vastaan lähes 20 opposition edustajaa, mutta entisenä ministerinä edustaja Satonen tässä kyllä pärjää. Haluan kysyä: Sain eilen aamulla puhelun paikalliselta ravintoloitsijalta, joka ei edes tiennyt, että käsittelemme tänään tätä asiaa. Hän sanoi, että hän ei saa enää työntekijöitä, koska tämä suojaosa on poistettu. Hän kysyi, mitä tälle asialle voidaan tehdä, ja hän sanoi heti, että hän ei voi tarjota täysiä työtunteja, kun kaikki ihmiset eivät halua maanantaiaamuna kahdeksalta tulla lauantai-illalliselle, mikä on erittäin ymmärrettävä seikka. Toinen yrittäjä, jonka kanssa olen jo aikaisemmin keskustellut, paikallinen sekatavarayrittäjä, sanoi, että kaikki ne, jotka tekivät tämän suojaosan avulla töitä tässä sekatavarayrityksessä, eivät enää tähän työhön tule. Mitä näille yrittäjille haluaa edustaja Satonen sanoa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

17.59 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmiselle pitää aina kannattaa enemmän tehdä vaikka edes vähän töitä kuin olla kokonaan tekemättä töitä. Tähän sosiaaliturvan suojaosat ovat kannustaneet, kunnes Orpon hallitus meni ne pois-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

tamaan, ja sen takia tämä kansalaisaloite suojaosien palauttamisesta on niin lämpimästi kannatettava.

No, hallitus on tosiaan perustellut tätä suojaosien poistamista, niin kuin edustaja Satonenkin nyt täällä edellä viittasi, sillä, että näin ohjataan ihmisiä osapäiväisestä kokopäiväiseen työhön. Mutta me tiedämme hyvin, että läheskään kaikille ihmisille se ei ole mahdollista. Se ei ole mahdollista terveydentilan takia, tai se ei ole mahdollista vaikka sen takia, että on läheisen omaishoitaja. Meillä on paljon Suomessa sellaisia ihmisiä, joille se osa-aikainen työ tai edes pieni työn tekeminen on ainoa mahdollisuus olla työelämässä mukana, ja siihen nämä suojaosat ovat kannustaneet.

Kyllä toivoisin, että hallitus voisi harkita tätä päätöstään uudelleen. Jos te todella puhutte työn linjasta ja puhutte työhön kannustamisesta, niin siitähän suojaosissa on kyse.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Minja.

18.00 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kansanedustajat olemme saaneet suuren määrän palautetta ihmisiltä siitä, miten tämä suojaosien poistaminen on heihin osunut, ja luen nyt kaksi näistä esimerkeistä:

”Olen kahden lapsen työtön ja pitkäaikaissairas lähivanhempi, joka yrittää elättää lapset ja itsensä noin 1 000 euron kuukausituloilla. Työttömyysturvan lapsikorotuksen ja suojaosien poiston jälkeen olen saanut hädän, menettänyt luottotietoni ja minulla on tuhansia euroja ulosotossa. Joudun usein jättämään omia lääkkeitäni ostamatta voidakseni ruokkia lapset tai saadakseni sähkölaskun tai vuokran maksettua.”

Toinen esimerkki: ”Olen joutunut lopettamaan osa-aikatyön, koska työttömyysturvan ja asumistuen suojaosa poistettiin. Suojaosien poisto teki mahdottomaksi talouden suunnittelun ja ennakkoinnin. Oli helpompaa ja taloudellisesti vakaampaa jäädä työttömäksi.”

Eli toisin kuin edustaja Satosen esimerkit täällä osoittivat äsken, niin nämä arjen esimerkit osoittavat, että tämä on ihan oikeasti osunut ihmisten elämään ja vaikeuttanut töiden tekemistä ja osa-aikatöiden tekemistä. Siitä huolimatta haluan kiittää entistä ministeri Satosta ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtajaa siitä, että olette täällä puolustamassa kantojanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Satonen.

18.01 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei ehkä ole syytä vastata joka ikiseen puheenvuoroon, [Naurua — Suna Kymäläinen: Paluu menneisyyteen!] mutta ehkä vastaan edustaja Rantasen puheenvuoroon, kun hän sanoi, että tällaista palautetta tulee yrittäjiltä. Varmaan on tullut sitäkin, mutta kyllä on tullut sellaista palautetta yrittäjiltä, että heillä on ollut ongelma siinä aikaisemmassa järjestelmässä, jossa moni koki niin, että sen suojaosan jälkeen ei kannata ottaa enemmän vastaan niitä työtunteja. Ja näin myös oli, koska silloin, kun korona-aikana nostettiin tämä suojaosa 500 euroon, yllättäen olikin aika paljon ihmisiä, jotka tekivät 500 euroa, kun aikaisemmin olivat tehneet 300 euroa.

Ja edustaja Tynkkysen puheenvuoroon voisi todeta sen, että kun tämä suojaosa vastaa siis yhtä seitsemäsosaa työpanosta, niin sen ongelma ei ole pelkästään se, että siitä ei ehkä ollut riittäviä kannusteita kaikissa tilanteissa koko-aikatyöhön, mutta siitä ei ollut riittäviä

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

kannusteita myöskään osa-aikatyöhön, joka yhdistettynä soviteltuun päivärahaan olisi kuitenkin paljon järkevämpi vaihtoehto.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.02 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä ei ole ensimmäinen asia, mitä olen ollut aikaisemmin sopimassa. Aikoinaan, 2000-luvun alkupuolella olin suojaosasta sopimassa SAK:ssa, ja olen ollut tätä tekemässä. Tänne on tullut muitakin lakiesityksiä, joilla on heikennetty niitä asioita, mitä on aikaisemmin sovittu, mutta ennen kaikkea tämä on ollut semmoinen asia, että tällä on haluttu saattaa semmoinen tilanne, että jokainen tunti on tärkeä, kun mennään työelämään ja saadaan sitä työkokemusta. Itse näen, että tämä suojaosa on pienentänyt sitä kynnystä olla työelämässä ja ottaa niitä vähempiäkin tunteja vastaan, koska tässä työllisyystilanteessa ja työttömyystilanteessa pitää sitä polkua työelämään kaikilla tavoilla parantaa. Itse uskon, ja varmasti lähtökohta on selvä, että jokaisesta tunnista, josta työkokemusta on saanut, on helpompi työllistyä kokoaikatyöhön kuin työllistyä siitä kokoaikaisesta työttömyydestä. Tämä asia on tässä tärkeä, ja sitten sen osalta vielä voin sanoa, että tässä on myöskin joustavampia tapoja tämä ratkaista.

Otan toisen puheenvuoron. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pekonen.

18.04 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömyysturvan ja asumistuen suojaosien poisto on mielestäni yksi Orpon hallituksen typerimmistä päätöksistä. Hallitushan tosiaan poisti nämä suojaosat silloin huhtikuussa 24 ja romutti monelta ihmiseltä tien takaisin työelämään. Näissä suojaosissahan ei ole kyse pelkästään työllisyydestä, vaan myös matalapalkkaisten ja osatyökykyisten ihmisten toimeentulosta. Nyt, toisin kuin edustaja Satonen täällä tilastoja lukee, se viesti kyllä, mikä ihmisiltä tulee, on nimenomaan se, että suojaosat poistamalla hallitus on lisännyt lapsiperheiden ahdingkoa, lapsiperheköyhyyttä ja ajanut ihmisiä toimeentulotuelle.

Nyt minä haluan kanssa kiittää näitä kansalaisia, jotka ovat tehneet ja allekirjoittaneet tämän kansalaisaloitteen, jota me nyt käsitellään, ja toivon todellakin, että täällä eduskunnassa tämä kansalaisaloite saa arvokkaan käsittelyn. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tämä debatkiksi kutsuttu käy aika yksipuoliseksi, joten tässä vaiheessa on varmaan viisasta siirtyä puhujalistaan. — Edustaja Elo. [Bella Forsgrénin välihuuto] — Kohta pääsee pitämään sen varsinaisena puheenvuorona.

18.05 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Haluan myös alkuun kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia tärkeän asian esiin nostamisesta tänne eduskunnan keskusteluun.

Tässä tosiaan on kyse työntekoa mahdollistavien suojaosien palauttamisesta työttömyyspäivärahaan ja asumistukeen. Työttömyysturvan suojaosa oli aikanaan vihreiden läpi saama tärkeä parannus työttömien asemaan, ja vihreät oli myös aktiivisesti ajamassa suojaosaan asumistukeen. Oli todella onneton päätös Orpon hallitukselta poistaa nämä suojaosat ja näin vaikeuttaa pienituloisten, osatyökykyisten ja työttömyyden kanssa kamppailevien ihmisten asemaa. Suojaosien keskeinen periaate ja tavoite on, että työtä kannattaa aina

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

ottaa vastaan ja että työnteko on aina kannattavaa. Tämä on myös ollut vihreillä johtoaajatusta politiikassa. Vihreät tekevätkin työtä suojaosien palauttamiseksi, ja se olisi myös tärkeä askel kohti perustuloa.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei omassa politiikassaan näytä huomioivan lainkaan sitä, että kaikki osa-aikaiset työntekijät eivät voi ryhtyä kokoaikaisiksi työntekijöiksi, vaikka niin haluaisivat. Työelämän muutos on johtanut siihen, että yhä useampi joutuu vakituisen kokopäivätyön sijaan selviytymään ptkätöiden ja keikkatöiden maailmassa ja elämään jatkuvassa epävarmuudessa. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli viime vuonna yli satauhatta työntekijää, jotka tekivät osa-aikatyötä vastentahtoisesti. Yleisintä osa-aikatyötä on vähittäiskaupassa sekä matkailu- ja ravintola-alalla.

Täytyy ihmetellä, mihin hallitus on unohtanut osatyökykyiset, jotka ovat hyötynneet siitä, että heillä on suojaosien myötä ollut mahdollisuus tehdä töitä omien resurssiensa mukaan, tai opiskelijat, joille on ollut hyötyä siitä, että töitä on ollut kannattavaa tehdä myös opintojen aikana ja näin kartuttaa työkokemusta jo ennen valmistumista.

Työttömyyden pitkittyessä — kun nyt katsotaan tämän päivän surullisia työttömyyslukuja, sitä tässä maassa tapahtuu — työn syrjään kiinni pääseminen vaikeutuu koko ajan. Suojaosat ovat taanneet työnhakijalle mahdollisuuden ottaa vastaan edes osa-aikainen työ tai lyhyt määräaikaisuus, mikä puolestaan on auttanut pitämään yllä omaa osaamista ja tarjonnut mahdollisuuden pysyä työn syrjässä kiinni. Poistaessaan suojaosat hallitus tosiasiassa päätti kannustaa tai jopa käytännössä pakottaa ja tuuppia ihmisiä jättäytymään pelkästään työttömyys- ja sosiaaliturvan varaan, sillä työnteko saattaa tosiaan jopa heikentää toimeentuloa. Tässä ei ole mitään järkeä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on viime vuosien aikana luonut työmarkkinoille ja talouteen poikkeuksellisen määrän epävarmuutta. Se on toimillaan lisännyt köyhyyttä, heikentänyt yksinhuoltajien ja lapsiperheiden asemaa, sementoinut naisvaltaisten alojen palkka-kuopan ja nakertanut työn vastaanottamisen kannustimia. Samaan aikaan rahaa on riittänyt kaikkein rikkaimpien veronkevennykseen, fossiilialueiden ja maakuntalentien tukemiseen sekä lukuisiin ympäristölle haitallisiin yritystukiin — tämä vain osoituksena siitä, että politiikassa on kyse valinnoista. Tämä ei ole vihreiden mielestä kestävä, vastuullista tai inhimillistä politiikkaa.

Hallitus tosiaan perustelee niin, kuten täällä aiemmin todettiin, että tämä uudistus kannustaisi ihmisiä siirtymään osa-aikatyön tekemisestä täyspäiväiseen työhön, mutta kuten itse tässä edellä kuvasin ja useampi edustajakollega tässä edellä, tämä ei ole tänä päivänä kaikille mahdollista eikä edes tahdosta kiinni.

Arvoisa puhemies! Kerron tässä lopuksi myös luvalla yhdestä kansalaispalautteesta, joka kosketi ja joka kuvaa tilanteen kohtuuttomuutta heille, joille kokopäivätyön tekeminen ei elämäntilanteesta johtuen ole mahdollista mutta jotka kuitenkin haluavat osallistua työelämäänsä voimavarojensa mukaan. Viestin lähettänyt yksinhuoltajaäiti tekee osa-aikatyötä, koska auttaa päivittäin ilman korvausta iäkästä äitiään, joka asuu hänen luonaan. Hallituksen leikkaukset veivät tältä perheeltä kerralla työttömyysturvan suojaosat ja lapsikorotukset sekä puolittivat asumistuen, mikä tarkoittaa yli 400:aa euroa kuukaudessa. Tämä kansalainen toivoi suojaosien palautusta, jotta voisi kokea tunteen, että voi töitä tekemällä elättää lapsensa samalla, kun pitää huolta äidistään. Tämä ei minusta ole liikaa pyydetty.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Arvoisa puhemies! Toivon hallituksen kuuntelevan herkällä korvalla näitä ihmisten tarinoita, joissa näkyy ja kuuluu se, mitä suojaosien leikkaus on tarkoittanut heille, joille koko-aikaisen työn tekeminen ei syystä tai toisesta ole mahdollista.

Vihreät tukee tätä kansalaisaloitetta, ja teemme täällä eduskunnassa töitä sen eteen, että suojaosat saadaan palautettua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.10 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tuntuu varsin kummalliselta, että tämä suojaosa on poistettu, kun katsotaan tätä työttömyystilannetta, mikä tällä hetkellä on. Tämän hallituskauden aikana jokainen kuukausi vuotta taaksepäin vastaavaan kuukauteen on ollut aina huonompi. Aina on ollut korkeampi työttömyys siitä hallituskauden alusta lähtien, ja myös kun katsotaan tästä viime vuoden vastaavaan aikaan, aina on ollut pahempi työttömyys, ja pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut 90-luvun ennätystahtiin. Luulisi, että juuri tässä tilanteessa nyt kaikki keinot, millä voidaan työllistää ihmisiä, pitäisi käyttää hyväksi. Siksi tuntuu todella kummalliselta, että tämä suojaosuus on tässä poistettu, sitä tarvittaisiin ehdottomasti.

Tämä 300 euroa, joka on tässä ollut se suojaosan määrä, on ollut todella hyvä, mutta niin kuin täällä aiemmin tuli keskustelussa esiin, sitä on joustavasti muutettu — korona-aikana nostettiin 500:aan. Itse näkisin, että meillä pitäisikin olla tällainen joustava suojaosa niin, että se liikkuisi vähän sen tilanteen mukaan, mikä on mahdollisuus työllistyä. Silloin kun on hyvä työllisyystilanne, niin se suojaosuus voisi olla pienempi, ja sitten kun on huono työllisyystilanne, esimerkiksi nyt, niin se suojaosuus voisi olla korkeampi. Eli tässä tällainen joustava suojaosuus meidän pitäisi kehittää. Itse näkisin, että sen tyyppiseen hankkeeseen ja ajatteluun meidän pitäisi tässä lähteä liikkeelle, ja sillä tavalla tätä kautta mahdollistettaisiin ja tuettaisiin työllistymistä vaikeinakin aikoina.

Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että meillä on semmoisia tehtäviä esimerkiksi kaupan alalla, ravintoloissa ja hoitoalalla ja muissa palveluissa, että siellä on myöskin ruuhkahuippuja aamuisin tai iltaisin — tiedämme, että kaupoissa on — ja sitten kauppiaat haluavat kuitenkin sen työvoiman niihin ruuhkahuippujen aikoihin ja siis synnyttävät myös sitä osa-aikatyötä. Samoin ravintoloissa on tietyt ajat, jotka ovat ruuhkahuippuja, ja tämä luo automaattisesti semmoisia osa-aikatoimia, että tässä pystyttäisiin sitten helpottamaan ihmisten saamista niihin. Sitten niitten ihmisten kannalta se olisi erittäin tärkeää, koska siitä lyhyemmästäkin työajasta sitten jäisi vähän enemmän itselle käteen. Eli tämä on tavallaan semmoinen yksi kynnyks, jolla tehdään siitä työn vastaanottamisesta parempaa.

Tuossa äsken debattipuheenvuorossani kiinnitin huomiota siihen, että nyt kun meillä on tilanne, että koko-aikatyöttömyydestä yritetään päästä työelämään, niin se matka on aika pitkä, mutta jos sinä olet ollut osa-aikatyössä, niin siitä osa-aikatyöstä työllistyä koko-aikatyöhön matka on lyhyempi. Se työkokemus, jota siinä saadaan aikaiseksi, on erittäin hyödyllistä, ja sitä työnantajat katsovat, kun he uusia ihmisiä palkkaavat. Ja ennen kaikkea, kun suurin työllistämisen este on osaamisen puute, tässä sitä osaamista työelämässä työkentelyssä syntyy, kun ollaan siellä työelämässä. Tämänkin vuoksi tämä osa-aikatyön merkitys on tässä mielessä erittäin tärkeä.

Itse näkisin, että tämä aloite, mikä tässä on tullut, pitäisi positiivisesti viedä eteenpäin, mutta kehittäisin sitä siihen suuntaan, että me tekisimme siitä tällaisen joustavan mallin,

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

että me muutettaisiin sitä suojaosuuden määrää vähän sen mukaan, mikä työllisyystilanne on kulloinkin olemassa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio poissa. — Edustaja Furuholm.

18.15 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisaloite on tärkeä työkalu demokratiassa. Se antaa kansalaisille mahdollisuuden muistuttaa meitä päättäjiä asioista, jotka heitä huolestuttavat. Siksi kiitän aina aloitteen tekijöitä, olin sisällön kanssa samaa tai eri mieltä. Tällä kertaa aloitteen tavoite on erityisen tärkeä, ja on hieno nähdä, että moni kansalainen on samoilla linjoilla. Kiitos siis tekijöille ja allekirjoittajille.

Arvoisa rouva puhemies! Työnteon tulee aina olla kannattavaa. Tällä hallituskaudella kuitenkin maamme hallitus on ajanut täydellä kaasulla aivan toiseen suuntaan. Yksi hallituksen järjestömmimmistä päätöksistä oli suojaosan poistaminen työttömyysturvasta ja asumistuesta. Tämä on tehnyt osa-aikatyön ja keikkatyön vastaanottamisesta monille mahdolltonta — ei siksi, etteivät ihmiset haluaisi tehdä työtä, vaan koska työstä rangaistaan taloudellisesti. Tämä on aivan järjetön toimi aikana, kun työtä, saati koko-aikatyötä, ei ole tarjolla aikana, jolloin me kaikki tunnistamme työelämän repaleisuuden.

Kun jokainen tienattu euro leikkaa tukia tai kun maksatus voi viivästyä viikoilla, on rationaalinen vaihtoehto jäädä kotiin. Tämä ei ole työntekoon kannustamista, vaan siitä rangaistamista. Arvioiden mukaan suojaosan poisto on jo lisännyt työttömyyttä. VATTin tutkimuksen mukaan palkkatuloja saavien työttömien osuus on laskenut viidellä prosentilla, ja YTK:n kyselyissä joka kuudes kertoo jääneensä kokonaan työttömäksi suojaosan poiston seurauksena. Yhteenvetona voimme siis todeta, että työttömyys on kasvanut tämän toimen johdosta.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen työllisyyspolitiikka ei ole ollut vastuullista eikä onnistunutta. Suojaosan poistaminen on vienyt toimeentuloa monilta yksinhuoltajilta, osatyökyisiltä, pienipalkkaisilta työntekijöiltä. Se on lisännyt köyhyyttä ja myös lapsiperheköyhyyttä. Kun maamme hallitus puhuu usein täältä lähtevistä viesteistä ja kytkee siihen toivon, niin haluaisin kuulla, mikä on se viesti, jonka te tällä muutoksella aikoo lähettää. No, eipä täällä ole vastaajia.

Käsittelyssä olevassa kansalaisaloitteessa vaaditaan suojaosan palauttamista, ja vasemmistoliitto on asiasta samaa mieltä. Suojaosa on palautettava sekä työttömyysturvaan että asumistukeen vähintään 300 euron tasolla, mieluiten 500 euron tasolla. Tällä toimella otettaisiin askel kohti työnteon kannattavuutta ja ihmisarvoista toimeentuloa. Mutta hallitus sen sijaan on poistamassa suojaosan jopa toimeentulotuesta — ei kauhean vahvaa tai välittävää toimintaa.

Arvoisa rouva puhemies! Työstä ei pidä rangaista, työntekoon pitää kannustaa. Valitettavasti tämän hallituksen kohdalla kannustimet ohjataan kaikista eniten tienaaaville ja sanktiot kaikista pienituloisimmille. Se on lyhytnäköistä, epäoikeutettua mutta myös erityisen julmaa politiikkaa. Siksi toivonkin, että tämä kansalaisaloite saa ansaitsemansa käsittelyn ja herättää hallituksen uudelleen arvioimaan tätä tuhoisaa päätöstään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

18.18 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Haluan myös osaltani kiittää tästä kansalaisaloitteesta: todella tärkeä kansalaisaloite, ja ajattelen, että tämä kuvastaa myös

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

laajemmin Suomen kansan toivoa siitä, että nämä suojaosat palautettaisiin. Meillä on tutkimustuloksia siitä myös, että nämä leikkaukset sosiaaliturvaan ja leikkaukset palveluihin, joista pienituloiset kärsivät, koetaan myös hyvin epäoikeudenmukaisina.

Nimenomaan tärkeää olisi tarkastella myös tätä suojaosien poistoa osana sitä valtavaa systemaattista muutosta, jota Orpon hallitus tekee koko meidän hyvinvointivaltioon. Luvattiin satatuhatta uutta työpaikkaa, ja meillä sen kuin työttömyys lisääntyy kymmenillä-tuhansilla ihmisillä.

Esimerkiksi tänäänkin, kun kuuntelin Orpon hallitusta kyselytunnilla ja käsiteltiin hyvinvointialueiden tilannetta, kyllä kävi monta kertaa mielessä, kuinka kaukana hallituksen ministerit elävät pienituloisten arjesta tällä hetkellä. Se kävi myös hyvin ilmi silloin pari vuotta sitten syksyllä, kun me vasemmistoliiton kansanedustajat luimme pienituloisten ihmisten kokemustarinoita siitä, mihin nämä sosiaaliturvaleikkaukset ja suojaosien poistot johtavat pienituloisten osalta.

On nimenomaan niin kuin täällä keskustelussa on monta kertaa tuotu esille, että on ihmisiä, jotka kerta kaikkiaan eivät pysty tekemään kokopäiväistä työtä, mutta se halu pysyä silti työelämän syrjässä kiinni on kova. Lisäksi me tiedetään, että sitä kokoaikaista työtä ei vain yksinkertaisesti ole tarjolla. Niinpä on todella surullista, että se mahdollisuus näiltä ihmisiltä on sitten viety, kun nämä suojaosat on poistettu, että voisi pysyä siellä työelämässä jollain tavalla kiinni. Kysehän on myös siitä, että luodaan ihmisille myös mahdollisuuksia elää loppupeleissä ihmisarvoista elämää. Niin kuin edustaja Furuholm täällä toi esille, vasemmistoliitto on ehdottomasti sitä mieltä, että suojaosat pitää palauttaa ja niiden taso pitäisi itse asiassa korottaa 500 euroon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

18.21 Piritta Rantanen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Haluan kanssa vielä tässä ei niin nopeatahtisessa puheenvuorossani kiittää näitä kansalaisaloitteen tekijöitä. On erinomaaisen hienoa, että meiltä löytyy tällaisia aloitteen tekijöitä ja sen allekirjoittajia. Asia on todella tärkeä.

Tässä on jo sanottu, niin kuin monesti puhutaan ja niin kuin hallituskin puhuu, että työnteon on oltava aina kannattavaa. Mutta ne hallituksen teot eivät kyllä siihen suuntaan oikein vie. Juuri tämä suojaosa on ollut se yksi elementti, joka on mahdollistanut monelle, monelle sen työnteon.

Niin kuin jo kerroin tässä aiemmin tänään, eilen aamulla sain puhelun paikalliselta ravintoloitsijalta, joka ei siis edes tiennyt, että tänään tätä asiaa täällä käsitellään, vaan hän nimenomaan spontaanisti kertoi siitä, että on kokenut nyt niin, että niitä työntekijöitä ei löydykään esimerkiksi lauantai-iltojen illallisaikaan oleviin työvuoroihin, kun aiemmin on ollut useampia työntekijöitä, jotka ovat tämän suojaosan turvin voineet työtä tehdä. Hän heti itse sanoi, että kyllähän hän erittäin mielellään palkkaisi työntekijät täysiaikaisesti, mutta aika vähän on tällaisella 20 000 asukkaan paikkakunnalla niitä ihmisiä, jotka vaikka maanantaiaamuna kello kahdeksan haluavat mennä lauantai-illan illalliselle, mikä on tietenkin erittäin ymmärrettävää. Hän oli hyvin huolissaan siitäkin, että vaikka tämä asia nyt saataisiin tänne käsittelyyn, niin kerkiääkö se tulla ennen kuin se aiheuttaa yritykselle jo suurempaa vahinkoa.

Ehkä vielä sellainen huomio, että täällä pääkaupunkiseudulla ja monissa suurissa kaupungeissa on tietenkin mahdollista käyttää esimerkiksi vuokratyövoimaa, mutta kerronpa,

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

että sellaisia mahdollisuuksia ei tuolla maakuntakaupungeissa kyllä ole, semmoista tarjontaa ei siellä ole. Senkin takia tämä on ehkä isommin vielä vähän tällainen erityisesti pienempien ja maakuntakaupunkien ongelma.

Kerroin myös siitä, että olen keskustellut tästä aiheesta jo aiemmin paikallisen sekavarakauppiaan kanssa, jolla löytyy useampi liike Keski-Suomesta, ja hänkin esitti nimenomaan sitä, että tätä 300 euron suojaosaa olisi pitänyt nimenomaan korottaa vaikka sinne 500 euroon.

Tässä edustaja Lyly on puhunut tästä joustavasta mallista. Kyllä nimenomaan se on varmasti se malli, jota tarvitsisimme ja joka suhdanteista riippuen joustaisi ja muutenkin tilanteista riippuen joustaisi eri tavalla.

Ehkä tähän keskusteluun sopii myös se näkökulma, että en oikein tiedä, koska tässä yhteiskunnassa tunnustetaan, että kaikista ihmisistä ei ole kokopäivätyöntekijöiksi. Tämä on myös yksi malli, joka auttaa heitä, jotka eivät syystä tai toisesta pysty tekemään koko-aikatyötä. Ja kyllä se on juuri niin, että jos sinä olet kiinni edes jossakin osa-aikaisessa työssä, niin se polku siirtyä siihen työhön, jossa on enemmän tunteja — ja sitten vaikka sinne koko-aikatyöhön — on takuulla helpompi. Se antaa sitä työkokemusta, ja se yrittäjä voi vaikkapa olla suosittelijana, jos pääsee hakemaan jotakin sellaista työpaikkaa, jossa ne täydet tunnit olisivat. Mutta nyt tämäkin polku on sitten katkaistu.

Ja ehkä tässä on juuri se, että jos täällä nyt oppositio puolustaa tätä kansalaisaloitetta, niin eihän hallituksen — hallituksen rivit ovat kyllä nyt nollilla, mutta toivottavasti viesti kuitenkin menee heille — tarvitse kuunnella meitä tässä asiassa, jos se estää tämän asian aidon tarkastelun, mutta kuuntelisivat edes näitä yrittäjiä, joilta tämä viesti tulee. Itse haluan vielä uskoa siihen, kun jossakin kohtaa ministeri Marttinen tuntui vilpittömästi puhuvan siihen suuntaan, että jos näyttää siltä, että tässä asiassa on virhe tehty, niin hallitus olisi valmis tätä asiaa uudelleen tarkastelemaan. Toivon todella, että nyt tämän aloitteen käsittelyn yhteydessä vilpittömästi myös ministeri ja hallitus voisivat tätä asiaa tarkastella uudelleen ja tehdä päätökset uudelleen vielä tämän hallituskauden aikana tästä asiasta. — Kiitos, rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

18.26 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Myös minä aloitan oman puheenvuoroni kiittämällä kansalaisia tästä tärkeästä kansalaisaloitteesta. On todella hyvä, että kansalaiset reagoivat hallituksen tunteettomaan ja järjenvastaiseen lainsäädäntöön ja vaativat muutosta aivan oikein pyrkimällä vaikuttamaan lainsäädäntöön suoraan kansalaisaloitteen keinoin — sitä vartenhan tämä kansalaisaloitejärjestelmä on aikanaan laadittukin.

Työnteon ja aktiivisuuden tulisi aina olla taloudellisesti kannattavaa. Hallitus selitti suojaosan poistamisen työttömyyspäivärahasta ja asumistuesta olevan työntekoon kannustavaa, ja tämänkin sosiaalituen leikkauksen piti olla työllisyystoimi. No, meidän varoitettiin oppositiosta hallitusta tästä virheestä, että tulee tapahtumaan juuri päinvastoin. Varoituksia ei haluttu silloinkaan kuulla, vaan silloinkin mainostoimiston keksimän hokeman mukaisesti toivottiin, että käy kuin ideologisesti vahvasti uskottiin. No, eihän niin tietenkään toivotulla tavalla sitten käynyt, vaan suojaosien poistaminen on tehnyt osa-aikatyön ja keikkatyön tekemisestä taloudellisesti tappiollista tai kannattamatonta. Hallitus tulikin tehneeksi lain, joka lisäsi työttömyyttä ja leikkaa ihmisten toimeentuloa ja siten ostovoimaa ja luottamusta tulevaisuuteen.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Miksi esitys ei toimi hallituksen toivomalla tavalla? Suojaosan poistaminen tarkoittaa, että jokainen osa-aikatyössä ansaittu euro vähentää puolet sekä työttömyysturvasta että asumistuesta. Eihän tässä ole mitään järkeä. Hallitus on tehnyt lisäksi rajuja leikkauksia yleiseen asumistukeen ja heikentänyt näin arjen toimeentuloa lähes 400 000 kotitaloudessa. Hallituksen toimet ovat yhdessä muiden sosiaaliturvaan tehtyjen leikkausten kanssa lisänneet pienituloisuutta etenkin lapsiperheissä ja ei-työllisissä perheissä tai henkilöissä. Suojaosien poistaminen osuu vielä erityisesti naisiin, jotka työskentelevät matalapalkka-aloilla.

Suojaosan palauttaminen on yksiselitteisesti järkevää, ja se tulisi tehdä. Suojaosan olemassa olominen kannustaa työntekoon ja aktiivisuuteen, lisää kulutusta ja ostovoimaa, ja työtuloista maksetaan myös veroja, mikä luonnollisesti on valtiolle järkevää. Osa-aikatyöstä työllistyy myös takuulla helpommin.

Suojaosan poisto heikentää monien tuensaajien tilannetta etenkin vammaisilla ihmisillä tai työkyvyttömillä työttömillä, jotka ovat voineet tehdä toimintakykynsä rajoissa vähäisiä tuntimääriä töitä. Hallituksen usko omaan ideologiaansa näyttäytyy nyt epäonnistuneina tuloksina. Järkevä hallitus korjaisi virheensä.

Tuen kansalaisaloitteen esitystä, ja edellytän, että eduskunta käsittelee aloitteen sen ansaitsemalla arvokkuudella ja korjaisi selkeästi epäonnistuneen lakinsa.

Aiemmin edustaja Satonen puolusti lakiaan tässä salissa tilastoilla. Tosiasia näkyy kuitenkin karulla tavalla tilastoissa. Piti tulla satatuhatta uutta työllistä — tulikin päinvastoin saman verran työttömiä. Tavoite on ollut oikea, sen sijaan keinot väärä. Hallitus on uskonut keppikeinoihin ikään kuin luokitellen osatyökykyiset tai työttömät laiskoiksi ja uskoen, että heitä rankaisemalla työllisyys parantuisi. Olisiko sen sijaan porkkanalla saatu parempi lopputulema? Olisiko suojaosaa pitänyt poistamisen sijaan nostaa? SDP:n mielestä suojaosan poistaminen oli typerää ja tämä virhe tulee pikaisesti korjata.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

18.31 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa rouva puhemies! Työttömyyspäivärahan ja asumistuen suojaosuuksien poistamisesta on todella tämän reilun vuoden aikana tullut aivan valtava määrä palautetta, kun se ihan aidosti koskettaa niin monien suomalaisten arjen elämää ja sen sujuvuutta ja ennen kaikkea toimeentuloa mutta myös ihmisten omaa, laajempaa hyvinvointia. Eli minunkin puolestani lämpimät kiitokset tämän kansalaisaloitteen laatijoille. Tämä on äärimmäisen ajankohtainen ja tärkeä asiakokonaisuus.

Me puhutaan tosi paljon siitä, että työn on aina oltava kannattavaa, ja todellakin näinhän sen tulisi olla, mukaan lukien myös ne tilanteet, jolloin kyse on pienemmistä työtunneista. Hallitushan perusteli näitten suojaosien leikkausta ja poistoa sillä, että tällöin ihmiset siirtyisivät tekemään kokoaikatyötä osa-aikatyön sijasta, mutta kyllähän me nyt täysin tiedämme, mitä tässä ajassa ja todellisuudessa on suojaosien poiston jälkeen tapahtunut. Ei tällaisen massatyöttömyyden aikana lähtökohtaisesti ole realistista odottaa, että ihmiset saisivat kokoaikatyötä, vaikka he sitä haluaisivat, kun tiedämme, ettei se normaalissakaan työllisyystilanteessa niin yksinkertaista ole. Meillä on paljon aloja, joilla esimerkiksi kokoaikatyötä ei juurikaan ole tarjolla.

Mielestäni tässäkin keskustelussa on nyt jo nostettukin esille useammissa puheenvuoroissa se tosiasia, että meidän on ymmärrettävä, että meillä on tässä yhteiskunnassa myös ihmisiä, joille kokoaikatyö ei ole mahdollista joko elämäntilanteen tai esimerkiksi pysy-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

vän toimintakyvyn alenemisen seurauksena. Nimenomaan näille ihmisille suojaosa on tarjonnut mahdollisuuden osallistua työelämään ja nimenomaan estää niitä tilanteita, joissa jouduttaisiin elämään pelkän viimesijaisen sosiaaliturvan varassa. Tämäkin on äärettömän ristiriitaista, kun tiedämme sen tosiasian, että viimesijainen sosiaaliturva, toimeentulotuki, on myös hyvin passivoiva tuen muoto, jolta on hyvin vaikea päästä ikään kuin takaisin elämän syrjään muilta osin kiinni. Eli suojaosa on ollut yksi niistä keinoista, joilla voidaan tukea työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamista ja myös vahvistaa yksilön omaa toimijuutta ja hyvinvointia, ja se myös siis selkeästi nostaa työllisyysastetta.

Minä oikeastaan tiivistäisin sen oman viestini kahteen asiaan, kahteen näkökulmaan. Ensinnäkin jokaisella ihmisellä on oikeus työhön, ja se koskettaa myös niitä ihmisiä, joille osa-aikainen työ on ainoa mahdollisuus osallistua työelämään. Toinen kysymys mielestäni koskettaa sitä tosiasiaa, että meillä ei ole tässä ajassa ja tässä yhteiskunnassa varaa väheksyä yhtään tehtyä työtuntia tai yhtään vajaata työviikkoa, työpäivää. Suojaosa on toiminut nimenomaan kannustimena ja väylänä palata takaisin työelämään.

Suojaosan palauttaminen kannustaisi ja mahdollistaisi työnteekoon, parantaisi työttömiä ja pienituloisten taloudellista asemaa, vähentäisi toimeentulotuen käyttöä ja myös tukisi kansantaloutta. Juuri näistä syistä SDP alun alkaenkin kritisoi hyvin voimakkaasti hallituksen esitystä ja päätöstä näiden suojaosien poistosta. Tästä syystä me myös palauttaisimme ne käyttöön, ehkä myös entistä joustavammassa muodossa.

Kannatan lämpimästi tätä kansalaisaloitetta, ja toivon sen etenevän tämän talon käsittelyssä mahdollisimman myönteisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

18.35 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tässä on kysymys ihmiskuvaerosta. Silloin kun hallitus perusteli tätä omaa esitystään, niin he nostivat esille, että tällä halutaan siirtää ihmisten kannustinta tehdä osa-aikatyön sijaan enemmän kokopäivätyötä. Tässä salaa tultiin sanotuksi tietynlainen arvo siitä, minkälaista työtä yhteiskunnassa pitäisi eniten arvostaa ja mikä on se ajatus siitä, mitä ihmisten pitäisi kyetä tekemään. Ajattelen, että tämä on se ongelma. Meillä on yhteiskunnassa aina tilanne, missä on ihmisiä, jotka pystyvät koko-aikatyöhön, ja löytyy ihmisiä, jotka eivät pysty heistä riippumattomista syistä. Ajattelen, että tällaisessa tilanteessa poliitikon olisi tosi tärkeätä antaa se arvo kaikkien ihmisten kyvylle tehdä lähtökohdistaan niin paljon kuin pystyvät tekemään. Tämä on se keskimääräinen ongelma. Hallituksen esityksessä aikanaan nostettiin myös esille, että sillä ei ole keskimäärin työllisyyttä nostattavia vaikutuksia, ja tälle hallituksen esitykselle ei oltu myöskään laitettu mitään suurta budjettivaikutusta, vaan tämä oli enemmänkin tällainen periaatteellinen esitys. Tämä osoittaa juuri sitä, mitä aikaisemmin nostin esille, että tässä on kysymys ihmiskuvasta.

No, keihin ihmisiin tämä hallituksen esitys on sitten iskenyt? No, me ollaan nostettu ja edustaja Tynkkynen on nostonut täällä esiin omaishoitajat — juuri niin —, tosi moni on nostonut osatyökykyiset ja pitkäaikaistyöttömät. Kyllä, mutta tämä kohdistuu myös kulttuurialalle, tämä kohdistuu opiskelijoihin, tämä kohdistuu todella moneen sellaiseen ihmisryhmään, jolla ei vain ole mahdollisuutta tehdä sitä kokopäivätyötä. Ja se, mistä tässä sallissa ei ole puhuttu tarpeeksi, on se, että tämä kohdistuu myös erityisen paljon naisvaltaisille aloille. Tämä on yksi hallituksen esitys lisää, joka murentaa naisten mahdollisuutta yhdistää perhe ja työ yhdessä kokonaisuutena.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Minä ajattelenkin, että kun miettii tätä hallituksen kokonaispolitiikan linjaa, kun on samaan aikaan leikattu suojaosista, on tehty lapsikorotuksien poisto, on leikattu asumistuesta, on kiristetty toimeentulotuen saamisehtoja, tällä hetkellä esimerkiksi on pakko muuttaa tietyin reunaehdoin, niin tähän piirtää sellaisen ison kuvan ihan erilaisesta yhteiskunnasta, minkä minä näen. Minun ajatukseni ihmisistä on se, että ihmisiin voi luottaa, ihmiset haluavat itselleen parempaa, ihmiset haluavat rakentaa sitä hyvinvointia itselleen ja perheelleen. Mutta hallituksella on sellainen kuva, että jos köyhiä ei laiteta tekemään enemmän tai valvota tai jotenkin anneta keppiä, niin he eivät haluaisi parempaa elämää, he eivät haluaisi enemmän työtä, he eivät haluaisi itselleen vaikka näitä työnteon mahdollisuuksia. Tämä osoittaa sen kokonaisuuden, mistä minä olen todella huolissani.

Minä olen muutenkin miettinyt viime aikoina tosi paljon sitä, miten meidän yhteiskunta valvoo meitä jokaista eri tavalla. Tällä valvonnalla minä en tarkoita mitään tällaista turvallisuusvalvontaa, vaan tarkoitan sitä, mitenkö ihmisiin luotetaan. Jos vaikka mietitään meidän verotusjärjestelmää, niin meidän verotusjärjestelmä perustuu luottamukselle. Me täytetään joka vuosi etukäteen arvio siitä, kuinka paljon meille mahdollisesti saattaa tulla tuloja, ja vasta vuoden päästä sen jälkeen tulee tasaus koko järjestelmään. Tähän on hyvä osoitus siitä, että järjestelmässä on elementtejä, jotka luottavat toinen toisiinsa. No, jos vaikka minä kansanedustajana tiettyjä kokonaisuuksia saan elämässäni, niin minä teen ilmoituksen erilaisiin paikkoihin. Ei kukaan lähtökohtaisesti epäile minun tarkoituspäätäni. Jos miettii vaikka toimeentulotuella olevaa ihmistä, siinä on niin vahva valvonta ja ajatus siitä, että tämä yksittäinen ihminen, jolla on kaikkein vähiten rahaa, onkin sen epäluottamuksen arvoinen. Tämä on se, mistä minä olen täysin eri mieltä. Se valvonta ja sellainen syynäminen ja sellainen ajatus siitä, että kaikilla teoilla pitää vaikeuttaa sen köyhän ihmisen elämää, jotta hän varmasti nyt tekee niitä kaikkia mahdollisia toimenpiteitä, vaikka hakee miljoonaa työpaikkaa, vaikka työpaikkoja tällä hetkellä ei ole saatavilla riittävästi, vain romuttaa heidän uskonsa tähän järjestelmään ja siihen, ollaanko me kaikki samassa veneessä. Jos ihmisille, erityisesti heille, keillä on jo tosi suuri huoli omasta toimeentulostaan, annettaisiin enemmän aikapääomaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, niin minä ajattelen ja uskon, että he pystyisivät paremmin menemään kohti sitä parempaa arkea ja parempaa tulevaisuutta.

Mitä tulee vielä näihin suojaosiin, niin suojaosathan ovat alun perin tulleet aikanaan Ville Niinistön ja Tuija Braxin innostamina, elikkä se on ollut vihreille erittäin tärkeää. Se, minkä takia se on meille erityisen tärkeä, pohjimmiltaan johtaa siihen, että me halutaan, että joka ikinen työtunti on mahdollista ottaa vastaan, ja se työn vastaanottavuuden parantaminen on tässä keskeistä. Minä ajattelenkin, että tässä hallitus menee aika erikoiseen suuntaan, koska ennen vanhaan suojaosat ovat olleet myös kokoomukselle tällainen hyvä tapa saada ihmisiä ottamaan vastaan ylimääräisiä työtunteja, joten olin vähän ihmeissäni, kun tämä hallituksen esitys aikanaan tuli. Tämä oli surullinen kokonaisuus siltä osin.

Haluan vielä nostaa esille, että jos vaikka vertaillaan Ruotsin ja Suomen tilastoja siitä, mitä työtunteja tehdään enemmän, niin aika iso osa tavallaan meidän erosta johtuu siitä, että Ruotsissa tehdään tosi paljon Suomea enemmän juuri sitä osa-aikatyötä. Erityisesti pikkulapsiarjessa olevat ihmiset ja usein naiset Ruotsissa tekevät Suomeen verrattuna huomattavasti enemmän osa-aikatyötä, joten jotenkin toivoisin, että tällainen maine osa-aikatyön osalta saataisiin parempaan suuntaan ja arvostettaisiin jokaikistä tuntia, minkä eri ihmisryhmät pystyvät missäkin tilanteessa tekemään.

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

Ja ehkä viimeisenä huomiona: Kun hallitus on nyt leikannut niin huomattavasti eri etuuksien kautta ihmisten palveluita, ihmisten etuuksia, niin kyllä minä ajattelen, että jos-sakin pitäisi olla kohtuus. Minä toivon, että jos jotain hallitus voisi omalta osaltaan tarkas-tella kriittisesti, se olisi se, että he tekisivät arvion siitä, miltä osin nämä hallituksen leik-kaukset kohdistuvat samoihin perheisiin, samoihin ihmisryhmiin ja millä tavalla se heiken-tää näitten ihmisten mahdollisuutta luoda sitä toivoa omaan elämäänsä ja niitä askelmerk-kejä kohti parempaa tulevaisuutta. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.42 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Orpon—Purran hallitus siis poisti työttömyysturvan suojaosan huhtikuusta 2024 alkaen. Suojaosa oli alun perin luotu, jotta lyhytaikainenkin työnteko olisi kannattavaa työttömälle, eli ensimmäiset 300 ansait-tua euroa eivät pudottaneet työttömyysturvan tasoa.

Koronapandemian aikana Marinin hallitus nosti suojaosan tilapäisesti 500 euroon kuu-kaudessa. Tämän korotuksen tarkoituksena oli kannustaa työllistymiseen poikkeusoloissa, ja sitä se tekikin. Kun katsotaan yhteiskuntamme tilannetta nyt, niin eikö meillä ole tällä-kin hetkellä poikkeusolo eli työllisyyden ja työttömyyden poikkeusolo, kun olemme Eu-roopan kärkeä työttömyydessä? Eli meillä olisi todellinen tarve suojaosan palauttami-selle työllisyydenkin parantamiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Sain viestin osa-aikatyötä tekevältä työntekijältä, joka on ol-lut työmarkkinoilla käytettävissä liki 40 vuotta. Hän toteaa, että katkeruus nostaa päätään, kun tekee osa-aikatyötä, koska työnantaja ei lisätunteja tarjoa. Hän myös kertoo viestis-sään minulle, että nettotulot kuukaudessa ovat noin 1 100 euroa. Elikkä tässäkin tapauk-sessa suojaosalle olisi todella tarvetta.

Kannatankin lämpimästi tätä tärkeää kansalaisaloitetta ja toivon sen vielä tulevan käyt-töön. Kiitän vielä kerran aloitteen tekijöitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.44 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Osa-aikatyö on Suomessa varsin yleistä. Me aina unohdetaan se, että lähes 500 000 suomalaista työskentelee osa-aikatyössä, ja tämä asia koskee heitä, jos he ovat työttömyysturvan hakijoita tai asumistuen hakijoita. Tämä on suoraan heille oleva leikkaus. Siinä mielessä tämä on erittäin merkittävä asia, ja siinä mielessä tämä aloite on hyvä. Hallituksen suojaosan poisto on ollut täysin virheelli-nen päätös, jota me ollaan vastustettu kaikissa vaiheissa.

Mitä tähän kokonaisuuteen vielä tulee, niin täällä mainittiin jo YTK-kassan kysely jäse-niltään, jossa YTK-kassan jäsenistä 38 prosenttia vastasi, että työaika väheni, kun tämä suojaosuus poistettiin silloin 1.4.2024, ja vain kahdeksan prosenttia työllistyi kokoaikatyö-hön. Sitten mikä oli se syy, minkä takia näin kävi? Osa-aikatyön lopettaneista 63 prosent-tia kertoi syyksi sovitellun päivärahan pienenemisen liiaksi. Tämä on siellä taustalla, kun tämä suojaosuus on poistunut, ja nämä luvut tavallaan kertovat kokonaisuudessaan sitä, mistä tässä on kysymys.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten on tietenkin se kokonaisuus, johon tämä myös liittyy, että hallitus on tehnyt aika rajuja leikkauksia yleiseen asumistukeen ja heikentänyt näin ar-jen toimeentuloa lähes 400 000 kotitaloudella. Se on todella iso luku. Hallituksen toimet

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

ovat yhdessä muiden sosiaaliturvaan kohdistuneiden leikkausten kanssa lisänneet pienituloisuutta etenkin lapsiperheissä ja ei-työllisillä. Nämä ovat tarkoittaneet sitä, että köyhien lasten määrä on kasvanut 31 000:lla — taitaa olla STM:n oma arvio tästä asiasta. Nämä kertovat siitä tilanteesta, mihin tämä myöskin vaikuttaa.

Ja sitten tässä tuleva toimeentulotukiuudistus lisää pienituloisuusastetta vielä enemmän, koska sitä 2,2 prosenttiyksikköä lasketaan, ja lasten pienituloisuusastetta kolme prosenttiyksikköä. Eli näihin kaikkiin tekijöihin ollaan vaikuttamassa.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on koko ajan perustellut, että työllisyys paranee näillä toimenpiteillä, kun sosiaaliturvaa leikataan. Niin ei ole kuitenkaan käynyt, vaan on käynyt päinvastoin: työttömyys on kasvanut, ja työttömiä on yhä enemmän. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.47 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Haluan vielä tuoda esiin Diakonissalaitoksen elikkä yleishyödyllisen säätiön ja rohkean ihmisarvon puolustajan lausunnon, joka kuuluu seuraavasti:

”Diakonissalaitos haluaa muistuttaa, että suojaosa on yksi keinoista, joilla voidaan tukea työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamista, vahvistaa yksilön toimijuutta ja hyvinvointia sekä nostaa työllisyysastetta.

Työn on aina oltava kannattavaa, myös pienemmillä viikkotunneilla. Erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville osa- ja täsmätyökykyisille suojaosa on tarjonnut keinon yhdistää työ ja toimeentulo. Suojaosa on toiminut kannustimena tehdä työtä myös pienemmissä määrin, tai se on voinut mahdollistaa asteittaisen palaamisen työelämään ilman että pienimuotoinen työnteke johtaisi kyseisen kohderyhmän kannalta merkittävään etuuksien menetykseen. Esimerkiksi nuoret pääsevät usein osa-aika- ja keikkatyön avulla työelämään kiinni ja saavat sitä kautta työkokemusta sekä uusia työmahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Työelämässä kiinni pysyminen parantaa pitkällä aikavälillä työllisyysastetta ja julkisen talouden kestävyyttä. Kiinnittyminen työelämään tukee myös yksilön toimijuutta, hyvinvointia ja osallisuutta. Tarvitsemme lisää mahdollisuuksia osallistua työelämään myös silloin kun esimerkiksi työllisyystilanne, oma terveys tai elämäntilanne ei mahdollista täysipäiväistä työskentelyä vaarantamatta toimeentuloa.”

Kiitan Diakonissalaitosta tästä tärkeästä lausumasta. Nimenomaan tässä tuli hyvin esiin se kokonaisuus, mikä liittyy tähän suojaosan poistoon. Se on todella merkittävä heikennys niitten ihmisten kohdalla, jotka haluaisivat tehdä vaikka osa-aikatyötä, ja sitten myös niitten kohdalla, jotka odottavat siellä osa-aikatyössä sitä, että saisivat työllistyä kokoaikatyöhön.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.49 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä tilastolukuja ja tavallaan toimeentuloon liittyviä asioita: Esimerkiksi jos työttömyyskorvauksia saa 10 000 euroa vuodessa, joka on noin 800 euroa kuukaudessa — se on työttömyysturvan peruspäivärahan suuruus karkeasti ottaen tällä hetkellä — niin tällainen työtön maksaa siitä noin 1 600 euroa veroa vuodessa. Tämä jää aika monelta huomiotta, että tämä on näin iso. Palkansaajalle ei tule veroja siitä luvusta ollenkaan, eikä eläkeläisille myöskään. Jos luvut kasvavat vaikka 20 000:een, niin palkansaaja maksaa 20 000:sta noin 600 euroa vuodessa veroja, työtön

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

maksaa 4 400 euroa ja eläkeläinen 2 700 euroa. Nämä ovat pyöristettyjä lukuja, mutta tällä näytetään, kuinka työttömyysturvasta otetaan korkea vero suhteessa näihin muihin. Sen vuoksi olisi erittäin tärkeää työttömän toimeentulon kannalta, että tulisi vähänkin niitä palkkatuloja — niin kuin tässä sanottiin, että 10 000:een asti tai 15 000:een asti palkkatuloja saa tienata ja käytännössä ei mene veroja ollenkaan — joilla sitä omaa tilannetta pystytään parantamaan todella nopeasti. Sen takia jokainen tunti, mitä osa-aikatyötäkin tehdään, on suoraan sellaisia tunteja, joilla omaa tilannetta parannetaan.

Nämä asiat unohtuvat reaalielämässä todella usein. Tein nämä laskelmat, kävin verottajan verolaskurissa ja tein näitä vertailuja, ihan sen takia, että ihmisillä on aika monella tämä kokonaisuus jäänyt taka-alalle, kuinka isot veroprosentit ovat oikeasti työttömillä ja siellä tulojen alapäässä, ja se sitten vaikuttaa siihen, että siellä ollaan toimeentulon äärirajoilla, että pärjätään. Sen takia kynnyksellä mennä työelämään on suojaosuuden kautta madallettu ja ansaittua.

Sitten kun työttömyysturvaan on tehty 20 prosentin leikkaus 40 päivän työttömyyden jälkeen, niin myös työttömyysturvan taso on paljon pudonnut siitä, mitä se on ollut aiemmin. Ja sitten vielä on tämä soviteltu päiväraha, joka aikaisemmin tuli esiin, joka kuitenkin sovitellaan siihen työtuloon nähden. Tässä mielessä taso on jo pudonnut ja sovittelu tulee siihen työtuloon nähden, ja kokonaisuus sitten ratkaisee. Tässä on monta ulottuvuutta: verotus, sitten tämä sovittelu ja sitten suojaisuus. Jos suojaisuus olisi mukana, niin työnteko olisi aina kannattavaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

18.52 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on keskusteltu hyvin siitä, että työntöön tai työtuntien ottamisen pitäisi aina olla kannattavaa. Haluan nostaa esille sellaisen ihmisryhmän, joka täällä ei ole vielä noussut.

Minulle tuli todella paljon yhteydenottoja suojaosien poistojen osalta vammaisilta ihmisiltä, ja tässä tapauksessa vammaiset ihmiset toimivat työnantajina näille ihmisille. On paljon ihmisiä, vammaisia ihmisiä, jotka työllistävät henkilökohtaisen tuen kautta osa-aikaisesti, eli he tarvitsevat omaan elämäänsä jonkin verran tukea mutta eivät täysipäiväisesti. Heiltä tuli viestiä, että heidän on erittäin vaikea saada enää palkatuksi henkilökohtaista tukea, koska tämän suojaosan poiston jälkeen ei ihmisillä ole ollut samanlaisia kannusteita hakea niitä työtehtäviä, mitä heille on tältä osin tarjottu. Eli tämä on sellainen hyvä esimerkki siitä, että aina kysymys ei ole pelkästään siitä, että ihmiset eivät haluaisi ottaa kokopäivätyötä vastaan, vaan siitä, minkälaista työtä on ylipäänsä tarjolla. Meidän, poliitikkojen, ei pitäisi tehdä missään tapauksessa vähemmän houkuttelevaksi niitä osa-aikatyön vaihtoehtoja.

Lisäksi haluan vielä lisätä myös tämän kulttuurialan. Sieltä alueelta, kun olen Keski-Suomea kiertänyt, on tullut tosi paljon huolta siitä, että kulttuurialan toimijoilla, kuten myös kausityöntekijöillä, saattaa olla hyvin erilaisia tilanteita työtilanteen näkökulmasta riippuen ajankohdasta. Juuri tämä suojaosan poisto on heikentänyt myös heidän mahdollisuuksiaan ottaa muutamia tunteja sieltä täältä vastaan. Elikkä tämä on moninainen haaste, jota hallitus ei ole ehkä ottanut huomioon riittävällä tavalla. Minä en oikein tiedä, onko kysymys piittaamattomuudesta vai ymmärtämättömyydestä, mutta kummassakin tapauksessa huono on perustelu. Juuri tällaisissa tilanteissa, missä ihmisryhmillä on erilaisia tarpei-

Pöytäkirja PTK 105/2025 vp

ta, taikka sitten työmarkkinoilla ei vain ylipäättänsä ole sitä kokoaikatyötä tarjolla, pidän tätä hallituksen esitystä kyllä ihan tarpeettoman ongelmallisena.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.54 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Innostuin vielä tässä yhden lyhyen puheenvuoron pitämään, kun kuuntelin arvostamaani edustaja Lylyä tuossa äsken. Edustaja Lylyhän on hyvin ansiokkaasti tuonut monta kertaa puheenvuoroissaan esiin sitä, mikä on työttömän turva ja mikä sen työttömän turvan vaikutus on esimerkiksi työllisyyteen.

Mehän kävimme työelämä- ja tasa-arvovaliokuntana Tanskassa tutustumassa heidän työllisyys- ja työttömyyspolitiikkaansa. Siellä tuli esiin myös se, että työttömän turva on huomattavasti vahvempi siellä kuin täällä Suomessa. Toki me tiedämme, että Tanskassa myös työllisyys on paljon paremmalla mallilla kuin täällä Suomessa. Eli se kulkee käsi kädessä osaltaan työllisyyteen nähden, minkälainen on työttömyysturva.

Toki meillä on täällä Suomessa kyllä todella dramaattinen tilanne tällä hetkellä. Meillä on leikattu ja leikataan työttömyysturvaa monelta eri kantilta, kuten tämä suojaosan poisto oli yksi sellainen elementti. Samalla meillä on hallitus heikentänyt myös työsuhdeturvaa ja heikentää lisää. Samalla vielä kolmantena meillä hallitus on heikentänyt työntekijän kouluttautumismahdollisuuksia. Eli se joka kantilta hallitus on heikentänyt ja vaikeuttanut työttömän ja työntekijän tulevaisuudenkuvaa sillä, että he pystyisivät paremmin itsensä työllistämään — joka ikiseltä kantilta. On tämä todella surullinen ajankuva.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

6. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenen sidonnaisuuksista (Adlercreutz)

Valtioneuvoston kirjelmä VN 5/2025 vp

Keskustelu

Työjärjestyksen mukaan eduskunta ei tee päätöstä asiasta. Asian käsittely päättyi.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 7.11.2025 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.56.

Pöytäkirjan vakuudeksi: